

Štátna filharmónia Košice

Košickā
hudobnā

Jar 6
8.
21. 5. – 13. 6. 2024

68. ročník
medzinárodného
festivalu

**KOŠICKÁ
HUDOBNÁ
JAR**

Hlavný reklamný partner

U. S. Steel Košice

Mediálni partneri

RÁDIO **KKEŠICE**

EASTMAG

K+ Klasika
Plus.cz

{OPERA
SLOVAKIA

OPERA+
www.operaplus.cz

.tasr.

EP CA
KošiceCityGuide

MOA
kultúra

Štátna filharmónia Košice
je príspevkovou organizáciou
Ministerstva kultúry SR

MINISTERSTVO
KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Miroslav Kířarvarga, foto: archiv

Dámy a páni!

Jar sa bude v Košiciach opäť niesť v znamení nádherných tónov vážnej hudby. Skvelé hudobné zážitky do nášho mesta prinesie 68. ročník medzinárodného festivalu Košická hudobná jar.

Pri nahliadnutí do programu festivalu môžem s radosťou konštatovať, že sa u nás opäť stretnú vynikajúci umelci, hudobníci, dirigenti a speváci, ktorí umožnia Košičanom vychutnať si to najlepšie z hudby domácich i zahraničných majstrov. A to v sprievode vynikajúceho orchestra Štátnej filharmónie Košice.

Naša spoločnosť U. S. Steel Košice podporovala a podporuje toto podujatie, ktoré má svoje nezastupiteľné miesto doma i v Európe, už od svojho príchodu do Košíc. Je nám ctou, že sme viac ako 20 rokov hlavným reklamným partnerom Košickej hudobnej jari.

Veľmi ma teší, že v radoch nadšených divákov nechýbajú ani moji kolegovia oceliari, ktorí do filharmónie mieria pravidelne, nielen na koncerty v rámci tohto festivalu.

Dovoľte mi zaželať všetkým návštevníkom koncertov príjemné zážitky a hodnotné hudobné momenty.

Všetkým umelcom a hosťom festivalu prajem radosť z pobytu a účinkovania v Košiciach.

Miroslav Kiral'varga

viceprezident U. S. Steel Košice pre vonkajšie vzťahy, riadenie a rozvoj podnikania

Vážené dámy, vážení páni,
milí priatelia Štátnej filharmónie Košice,

srdečne Vás vítam na 68. ročníku medzinárodného festivalu Košická hudobná jar. Náš festival patrí medzi najstaršie festivaly klasickej hudby na Slovensku. Má svoju tradíciu a bohatú históriu, na ktorú máme tú česť opäť nadviazať. Počas plánovania tohto ročníka sme sa však rozhodli pre organizačnú zmenu – najskôr celistvo ukončiť koncertnú sezónu a až následne odštartovať pestrý program festivalu. Je pre mňa totiž dôležité jasne oddeliť tieto dva formáty a aj ich termínovo zarámcovať. Som si istá, že to pomôže zrozumiteľnejšie komunikovať našu prácu smerom k verejnosti a priniesť Vám, našim priaznivcom, hodnotné a rozmanité umelecké zážitky.

Dovoľte mi teraz v krátkosti Vám predstaviť program aktuálneho ročníka Košickej hudobnej jari, ktorý tvoria 3 symfonické koncerty a 5 komorných koncertov. Najväčším projektom je nepochybne koncert s názvom Bruckner 200. Náš pán šéfdirigent má rád výzvy a so svojím orchestrom si kladie neraz ťažké, ale vždy dobre premyslené dramaturgické ciele. Pod umeleckým vedením Roberta Jindru tak zaznejú tri výnimočné diela troch skladateľských veľikánov – všetky v podaní orchestra Štátnej filharmónie Košice vôbec po prvýkrát v histórii. Po boku nášho orchestra bude stáť kvarteto renomovaných spevákov: sopranistka Olga Bezsmertna, mezzosopranistka Štěpánka Pučálková, tenorista Peter Berger a basista Tijn Faveyts. Až dvakrát sa na koncerte predstaví fantastický Slovenský filharmonický zbor. Programom druhého symfonického koncertu je klasický koncept spojenia diel Antonína Dvořáka a Johanna Brahmsa. Lotyška Kristine Balanas nám zahrá Dvořákov husľový koncert a v ten večer zaznie na našom pódii menej uvádzaná Brahmsova tretia symfónia. Orchester Štátnej filharmónie Košice povedie vynikajúci nemecký dirigent Alexander Liebreich. Posledný symfonický koncert festivalu Košická hudobná jar je tematický. Nášmu publiku predstavíme tri rôzne nálady autorov severskej hudby. Popri slávnom Klavírnom koncerte Edvarda Griega môžeme spoznať menej frekventovaný opus Jeana Sibelia Oceanidy a osobitý hudobný jazyk švédskeho skladateľa Wilhelma Stenhammara v jeho druhej symfónii. Ako sólistka sa nám predstaví famózna francúzska klaviristka Lisa de la Salle a dirigentom večera bude výborný nemecký dirigent Roland Kluttig.

Festival Košická hudobná jar prinesie aj tento rok okrem symfonických aj veľmi obľúbené komorné koncerty. Po niekoľkých rokoch sa vraciame do priestorov Východoslovenskej galérie, kde nám zahrá mimoriadne oceňovaný komorný súbor Belfiato Quintet, ktorého členmi sú poprední hráči Českej filharmónie, orchestra Národného divadla v Prahe, ako aj PKF – Prague Philharmonia. Do Košíc prídu koncertovať po prvýkrát, a to s programom českých skladateľov Antonína Rejchu, Pavla Haasa a Antonína Dvořáka.

V priestoroch Domu umenia si budete môcť vychutnať koncert Slovenského komorného orchestra pod vedením svojho umeleckého lídra Ewalda Danela. Dramaturgia koncertu obsa-

huje závažné dielo slovenského skladateľa Jána Levoslava Bellu, ako aj skladby Antonína Dvořáka a Bélu Bartóka, teda reprezentatívne opusy, v ktorých komorný súbor tohto typu dokáže naplno predviesť svoje kvality.

Slovenské interpretačné umenie bude v sólovom projekte vo foyeri Domu umenia s rozmanitým programom prezentovať skvelý violončelista Ján Bogdan.

Ďalší komorný koncert predstaví popredných interpretov stredovekej duchovnej hudby, pražský mužský vokálny súbor Schola Gregoriana Pragensis. S projektom Sedem dní na Karlovej univerzite sa predstavia v Seminárnom kostole Antona Paduánskeho.

Mimoriadnou udalosťou nepochybne bude inscenovaný koncert – nový performatívny autorský projekt režiséra Petra Mazalána (Labutia pieseň), ktorý vychádza zo skutočného príbehu jeho sestry. V podaní renomovaného slovenského basistu Petra Kellnera s klavírnym sprievodom Roberta Pechanca zaznejú piesne Franza Schuberta z cyklu Schwanengesang. Neoddeliteľnou súčasťou projektu sú aj herečky Táňa Pauhofová a Jana Oláhová.

Vážené dámy, vážení páni, ako som v úvode spomenula, festival Košická hudobná jar je na začiatku postupných zmien. Jedným z mojich cieľov je, aby sme od nasledujúcich ročníkov festivalu mohli do Košíc pozývať okrem zahraničných komorných telies aj hosťujúce zahraničné symfonické orchestre. Každý orchester má svoje hudobné špecifiká, dramaturgické smerovanie, svoj jedinečný zvuk a farbu. Rada by som preto košickému publiku ponúkla možnosť vypočuť si aj koncerty iných symfonických telies a objaviť tak rôznorodé interpretačné hudobné zážitky. Takéto rozšírenie festivalu by bolo skvelým spestrením koncertnej sezóny Štátnej filharmónie Košice a aj žiadaným odlišením abonentného cyklu koncertnej sezóny od festivalu.

Veľmi si vážim Vašu podporu, ktorú nám prejavujete Vašou prítomnosťou na koncertoch a ďakujem všetkým partnerom, ktorí tento medzinárodný hudobný festival podporili. Verím, že Vám opäť prinesieme nezabudnuteľné festivalové zážitky a teším sa na stretnutia s Vami.

Lucia Potokárová

Generálna riaditeľka

Štátnej filharmónia Košice

Lucía Potokárová, foto: Jaroslav Ľaš

Štátna filharmónia Košice

Štátna filharmónia Košice (ŠFK) bola založená v roku 1968 ako druhý profesionálny symfonický orchester koncertného typu na Slovensku. Prvý koncert novovzniknutého telesa sa uskutočnil v apríli 1969 pod vedením šéfdirigenta Bystríka Režucha. ŠFK v krátkom čase dosiahla uznanie odborníkov i verejnosti a stala sa jedným z popredných reprezentantov slovenského interpretačného umenia doma i v zahraničí. Orchester koncertoval na významných medzinárodných hudobných festivaloch a v dôležitých kultúrnych centrách (Viedeň, Salzburg, Berlín, Budapešť, Praha, Antverpy, Madrid, Lisabon, Barcelona, Atény, Remeš, Hong-Kong, Luxemburg, New York). V roku 1994 ŠFK absolvovala mesačné turné po USA, kde sa predstavila ako prvý slovenský symfonický orchester na americkom kontinente. Na prelome rokov 2014/2015 absolvovala ŠFK turné v Čínskej ľudovej republike, ktoré po mimoriadnom úspechu zopakovala aj v roku 2016. Štátna filharmónia Košice prezentuje svoje umenie okrem koncertnej činnosti aj prostredníctvom nahrávok pre rozhlasové, televízne spoločnosti a hudobné vydavateľstvá. Na svojom konte má vyše 160 CD. Orchester spolupracoval s mnohými svetoznámymi umelcami, akými sú Igor Oistrach, Gidon Kremer, Josef Suk, Julia Fischer, Giora Feidman, Ivan Moravec, Xavier de Maistre, Edita Gruberová, Luciano Pavarotti, Plácido Domingo, Dietrich Fischer-Dieskau, Sergej Kopčák, Peter Mikuláš, Peter Dvorský, Pavol Bršlík, Viktor Fedotov, Emin Chačaturjan, Natan Rachlin, Thomas Sanderling, Alexander Rahbari, Tadeusz Strugala, Jiří Bělohlávek, Libor Pešek, Václav Smetáček, Antoni Wit, Ľudovít Rajter, Ladislav Slovák, Ondrej Lenárd a ďalšími. Repertoárové spektrum orchestra obsahuje diela od baroka po hudbu 21. storočia. Štátna filharmónia Košice je, ako jediný orchester na Slovensku, organizátorom troch festivalov – Košickej hudobnej jari, Medzinárodného organového festivalu Ivana Sokola a festivalu súčasnej hudby ARS NOVA. Šéfdirigentom Štátnej filharmónie Košice je Robert Jindra, hlavným hosťujúcim dirigentom orchestra je Zbyněk Müller.

PROGRAM FESTIVALU

21. 5.	BELFIATO QUINTET	str. 12
23. 5.	SLOVENSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER	str. 18
28. 5.	JÁN BOGDAN SÓLO	str. 22
30. 5.	BRUCKNER 200	str. 30
4. 6.	SCHOLA GREGORIANA PRAGENSIS	str. 40
6. 6.	DVOŘÁKOV HUSŤOVÝ KONCERT	str. 46
9. 6.	LABUTIA PIESEŇ	str. 52
13. 6.	VEČER SEVERSKÉJ HUDBY	str. 56

MIESTA KONANIA KONCERTOV

Dom umenia, Moyzesova 66, Košice

Nádvorie Východoslovenskej galérie, Hlavná 27, Košice

Seminárny kostol sv. Antona Paduánskeho, Hlavná 91, Košice

VSTUPENKY

Online predaj na www.sfk.sk

Vstupenková pokladňa v Dome umenia

Po – Št: 10:00 – 12:00 a 14:00 – 17:00

Pi, So, Ne, sviatky: zatvorená

Večerná pokladňa v Dome umenia je otvorená hodinu pred koncertom a predáva vstupenky na aktuálny koncert. Na koncertoch mimo Domu umenia je večerná pokladňa otvorená 30 minút pred začiatkom podujatia na mieste jeho konania. Postup pri predaji a rezervovaní vstupeniek a iné podmienky súvisiace s realizáciou a priebehom podujatí Štátnej filharmónie Košice upravujú Všeobecné obchodné podmienky vydané ŠFK: <https://www.sfk.sk/> obchodne-podmienky

Tel.: **+421 905 073 123**

E-mail: **vstupenky@sfk.sk**

21. 5. 2024 / 19:00 / Nádvorie Východoslovenskej galérie

BELFIATO QUINTET

Oto REIPRICH, flauta

Jan SOUČEK, hoboje

Jiří JAVŮREK, klarinet

Jan HUDEČEK, fagot

Kateřina JAVŮRKOVÁ, lesný roh

Antonín Rejcha (1770 – 1836)

Dychové kvinteto Es dur, op. 88

25'

Lento. Allegro moderato

Menuetto: Allegro

Poco Andante – Grazioso

Finale: Allegretto

Pavel Haas (1899 – 1944)

Dychové kvinteto, op. 10

13'

Préludio. Andante, ma vivace

Pregghiera. Misterioso e triste

Ballo eccentrico. Ritmo marcato

Epilogo. Maestoso

Antonín Dvořák (1841 – 1904)

Sláčikové kvarteto č. 12 F dur, op. 96 „Americké“

(úprava pre dychové kvinteto David Walter)

26'

Allegro ma non troppo

Lento

Molto vivace

Finale. Vivace ma non troppo

Český skladateľ **Antonín Rejcha**, ktorý pôsobil vo Francúzsku, bol známy nielen ako celoživotný Beethovenov priateľ, ale aj ako učiteľ hudobných osobností, akými boli Liszt, Berlioz, Franck a Gounod. Od roku 1818 pôsobil ako pedagóg kompozície na parížskom konzervatóriu. Rejcha bol plodný skladateľ, ktorý zasiahol do väčšiny žánrov a písal symfónie, koncerty, sakrálnu i scénickú hudbu. Najväčšiu prestíž však získala jeho komorná hudba, najmä jeho dvadsaťštyri dychových kvintetov. Skladal aj diela pre rôzne kombinácie dychových nástrojov, medzi ktoré patrili hudba pre štyri flauty a triá pre lesné rohy. Rejcha je považovaný za majstra dychového kvinteta, v ktorom naplno využil expresívny i technický potenciál nástrojov. Vydanie jeho prvého súboru dychových kvintetov v roku 1817 vyvolalo senzáciu v celej Európe, ako napísal vo svojej autobiografii. Svojím kompozičným štýlom i aranžmánmi, využitím bohatých harmónií a efektnou partitúrou vytvoril Rejcha nový žáner, ktorý si okamžite získal obľubu. Dychové kvintetá sú tradičnejšie než väčšina jeho ďalších kompozícií, no všetky majú očarujúci charakter. Týka sa to najmä Kvinteta Es dur, Rejchovho najpopulárnejšieho diela. Je to svieža, iskrivá a optimistická skladba, prinášajúca množstvo pestrých zvukových a farebných efektov, pričom využíva v rámci zostavy rôzne kombinácie nástrojov. V diele cítiť silný zmysel pre prirodzenú muzikalitu a zreteľne sa tu prejavuje aj Rejchovo orchestrálne cítenie, keď spája zvukové osobitosti každého z nástrojov, aby vytvoril nádherne znejúci celok. Napriek tomu, že tieto diela sú interpretačne náročné, jeho hudba je jasná, vzdušná a pôvabná. Kritici tvrdia, že to, čo znamenal Haydn pre vývoj sláčikového kvarteta, znamenajú Rejchove diela pre dychové kvinteto.

Tvorbu českého skladateľa židovského pôvodu **Pavla Haasa** sprevádza tieň jeho tragického osudu a predčasná smrť v koncentračnom tábore v roku 1944 v Osvienčime. Jeho dychové kvinteto skomponované v rokoch 1928-29 je napriek mladému veku už naplnené výraznými rysmi jeho osobitej hudobnej reči. Skladba býva pre svoju prepracovanosť a vybrúsenosť zaradovaná do jeho vrcholného a najdôležitejšieho tvorivého obdobia, hoci vznikla skôr. Dielo je do značnej miery ovplyvnené európskou modernou. Má formu suity, skladá sa zo štyroch relatívne krátkych častí a popri kvintetách Foerster a Kalabisa a Trojana tvorí základ repertoáru českej hudby 20. storočia pre dychové kvinteto. Po formovej stránke sa dielo vyznačuje variačným charakterom. V jeho výstavbe je kľúčová modalita a chromatické postupy, ako aj používanie zväčšených sekúnd ako výrazných prvkov tradičnej židovskej hudby. Harmónia sa pohybuje v rozšírenej dur-molovej tonalite a dochádza k zahusťovaniu sekúnd či kvartových súzvukov. Hudobné celky buduje Haas z menších motívov a celá skladba pôsobí mimoriadne homogénnym dojmom. Dychové kvinteto odráža silnú inšpiráciu hudbou Haasovho učiteľa Leoša Janáčka a ponúka pestrý sled nálad, od melanchólie po roztapašný humor, ktorý je najvýraznejšie prezentovaný v jazzových glissandách pôsobivej tretej časti.

Sláčikové kvarteto F dur skomponoval **Antonín Dvořák** počas letného pobytu v americkej obci Spillville v štáte Iowa, kde trávil svoje prvé prázdniny v čase pôsobenia na newyorskom konzervatóriu. Po mnohomesačnom pobyte v hektickej atmosfére veľkomesta sa ocitol v prostredí, v ktorom sa cítil najlepšie, uprostred prírody. Dedina osídlená potomkami českých emigrantov mu pripomínala atmosféru jeho letného sídla v Čechách a po dlhom odlúčení bol navyše znovu v spoločnosti všetkých svojich detí, ktoré prišli do Ameriky na prázdniny. Kvarteto F dur je nazývané aj „Americké“ nielen preto, že vzniklo na americkom kontinente, ale aj vďaka prítomnosti viacerých prvkov typických pre pôvodnú černošskú a indiánsku hudbu. Ide najmä o pentatonický charakter tematického materiálu, znížený siedmy stupeň v molovej stupnici, výrazne synkopovanú rytmiku a ostinátny rytmus. Na rozdiel od Novosvetskej symfónie, ktorá napriek množstvu prvkov americkej hudby predsa len v základných parametroch reprezentuje klasickú symfóniu európskej formy, kvarteto predstavuje svojrázne dielo, v mnohom odlišné od skladateľovej predchádzajúcej i nasledujúcej komornej tvorby. V hrubých obrysoch síce napĺňa tradičnú predstavu kvartetovej formy v rámci sonátového cyklu, zámerne však rezignuje na snahu o sofistikovanú tematickú prácu, zložitú polyfonickú stavbu či rovnomerne vyrovnaný dialóg všetkých nástrojov. Vo vedení melodickej línie evokuje jednohlasný spev, nenarušovaný vedľajšími hlasmi. Táto výrazne homofónna faktúra a výrazová priamočiarosť sa tak stáva akousi opozíciou voči tradičnej, zaužívanej schéme sláčikového kvarteta. Celé kvarteto predstavuje triumf Dvořákovskej ohromujúcej melodickej invencie, originálnej muzikality a úprimnej bezprostrednosti a práve pre tieto charakteristické vlastnosti patrí k najuvádzanejším komorným dielam svetovej hudby.

Komorný súbor **Belfiato Quintet** vznikol v roku 2005 a tvoria ho absolventi hudobnej fakulty Akadémie múzických umení v Prahe. Súbor študoval na Pražskom konzervatóriu u O. Roskovca (Afflatus Quintet), ďalej na HAMU v triede Š. Koutníka a spolupracoval s prof. G. Pokorným (Universität für Musik und darstellende Kunst Wien). Belfiato Quintet tvoria: popredná česká hornistka Kateřina Javůrková, flautista Oto Reiprich, klarinetista Jiří Javůrek, hobojsista Jan Souček a fagotista Jan Hudeček, ktorí sú tiež hráčmi popredných českých orchestrov (Česká filharmónia, PKF – Prague Philharmonia). Členovia súboru získali ocenenie na medzinárodných interpretačných súťažiach, napr. na súťaži ARD v Mníchove, Pražskej jari a Concertine Praga. Belfiato Quintet je držiteľom 1. ceny zo súťaže Antonína Rejcha na festivale v rakúskom Semmeringu. V roku 2011 získal súbor na medzinárodnej súťaži dychových kvintet „Henri Tomasi“ v Marseille (Francúzsko) 3. cenu spoločne s cenou za najlepšie prevedenie Tomasiho skladby. Súbor vystupuje pravidelne v Českej republike aj zahraničí. Predstavil sa napríklad v koncertnej sezóne Českej filharmónie, Českého spolku pre komornú hudbu a komorných cykloch Symfonického orchestra hl. m. Prahy FOK a PKF – Prague Philharmonia. V rámci svojich koncertov spolupracoval s Českou televíziou, Českým rozhlasom a spoločne vystúpil s Afflatus Quintetom alebo mezzosopranistkou Dagmar Peckovou. Na festivale Pražská jar 2014 kvinteto vystúpilo v recitáli s programom skladieb českých autorov. S českým repertoárom sa predstavil aj v komornom cykle Symfonického orchestra poľského rozhlasu v Katowiciach. V júni 2017 vydal Belfiato Quintet svoje debutové CD vo vydavateľstve Supraphon. Nasledoval veľmi úspešný album Antonína Rejcha: Wind Quintets (2019, Supraphon). Za nahrávku Rejchových kvintetov na svojom albume získalo Belfiato cenu Classic Prague Awards v kategórii „Komorný výkon“ za rok 2019. V roku 2022 vyšiel v Supraphone v poradí už tretí album s názvom Elements. V tom istom roku získal Belfiato Quintet prestížnu Cenu Českého spolku pre komornú hudbu za rok 2021 za interpretáciu komornej hudby.

Belfiatio Quintet, foto: archív umelca

Slovenský komorný orchester, foto: archív Slovenskej filharmónie

23. 5. 2024 / 19:00 / Koncertná sála Domu umenia

SLOVENSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER

SLOVENSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER

Ewald DANEL, umelecký vedúci, husle

Ján Levoslav Bella (1843 – 1936)

Sláčikové kvinteto d mol

25'

Allegro appassionato

Scherzo. Vivace

Adagietto

Presto ma comodo

Antonín Dvořák (1841 – 1904)

Sláčikové kvinteto č. 2 G dur, op. 77

31'

Allegro con fuoco

Scherzo. Allegro vivace

Poco andante

Finale. Allegro assai

Béla Bartók (1881 – 1945)

Rumunské ľudové tance, Sz. 68, BB 76

7'

Jocul cu bâță. Allegro moderato

Brâul. Allegro

Pê-loc. Andante

Buciumeana. Moderato

Poarga românească. Allegro

Mărunțel. L'istesso tempo

Mărunțel. Allegro vivace

Prvým slovenským skladateľom, ktorého naplno oslovil fenomén komornej hudby, bol **Ján Levoslav Bella**. Komornému muzicirovaniu sa venoval vo všetkých pôsobiskách svojho dlhého života a komornej hudbe vďačil aj za rozhodnutie venovať všetky svoje sily práve hudbe. Stalo sa to v lete roku 1869, keď na pozvanie Friedricha Dohnányiho, profesora a nadšeného amatérskeho violončelistu, navštívil Banskú Bystricu svetoznámy husľový virtuóz, niekdajší spoluhráč Johannesu Brahmsa a priateľ Franza Liszta, Ede Reményi. Reményi prišiel na kúpeľnú liečbu do kúpeľov Korytnica a Sliač, no v Banskej Bystrici absolvoval tiež domáce muzicirovanie, spojené s verejným vystúpením. Prejavil záujem o skladbu mladého Bellu. Jedno z Bellových sláčikových kvartet si vybral aj na verejné vystúpenie, pričom publiku autora predstavil ako veľký prísľub pre hudbu. Bella sa tak stal prvým slovenským autorom komornej hudby. Jazyk jeho komornej tvorby sa postupne vykryštalizoval a jeho diela obohatili európsku romantickú hudbu o nové, osobité prvky. Ťažiskom Bellovej komornej hudby je žáner sláčikového kvarteta, ktorému venoval až šesť kompozícií. Keď v roku 1876 pražská Jednota pre komornú hudbu vyhlásila súťaž o najlepšie komorné dielo, Bella, v tom čase pôsobiaci v Kremnici, sa do nej prihlásil so svojim Sláčikovým kvintetom d mol. Porota súťaže vtedy víťazstvo prisúdila Sláčikovému kvintetu G dur Antonína Dvořáka, no Bellovi udelila prestížnu druhú cenu, čo bol jednoznačný úspech a skladateľ si získal pozornosť pražských usporiadateľov i publika.

Sláčikové kvinteto G dur, skomponované v prvej tretine roku 1875, je jedným z diel mimoriadne plodného tvorivého obdobia **Antonína Dvořáka**. Rok 1875 predstavoval pre skladateľa určitý zlom, pretože na jeho začiatku prvýkrát získal štátne umelecké štipendium a mohol sa tak naplno venovať tvorbe. Zároveň išlo o obdobie, v ktorom sa už ustálil skladateľov osobitý kompozičný sloh, ktorého výrazným dokladom je práve aj Sláčikové kvinteto G dur. Dvořák si bol kvalít diela iste dobre vedomý, lebo ho prihlásil do súťaže vypísanej Umeleckou besadou a neskôr zaň získal prvú cenu. Skladbu tiež priložil, spolu s niekoľkými ďalšími, k svojej druhej žiadosti o štátne štipendium, ktoré mu bolo tiež priznané. Keď v roku 1888 Dvořák revidoval niektoré skladby z mladosti, vykonal drobnú úpravu aj v Sláčikovom kvintete G dur a ponúkol ho spolu s ďalšími dielmi svojmu nakladateľovi Simrockovi. Ten dielo vydal hneď v nasledujúcom roku. Sláčikové kvinteto G dur je najosobitejším dielom v skladateľovom dovtedajšom vývoji. V porovnaní s predchádzajúcimi komornými dielmi je to hudba nielen technicky vyvíbenejšia a tektonicky vyvázenejšia, ale aj zvukovo pôsobivejšia. Nezvyčajné využitie kontrabasu ako piateho nástroja umožnilo preniesť part violončela do vyššej, spevnejšej polohy. Pôvodne bolo kvinteto päťčasťové, pretože Dvořák do diela včlenil prepracovanú pomalú časť zo staršieho Sláčikového kvarteta e mol. Od tejto koncepcie však neskôr upustil, časť opäť vyňal a osamostatnil ju pod názvom Nokturno. Prvá časť kvinteta je skomponovaná v pravidelnej sonátovej forme s dvoma témami. Na druhom mieste stojí scherzo so zhodnými krajnými úsekmi a kontrastným triom. Hlavná téma časti so svojou ostrou rytmickou akcentáciou, ako aj vedľajšia téma s moduláciou do spodnej sekundy, už anticipujú Dvořákovu tzv. slovanské obdobie. Tretia časť v pomalom tempe je typickou ukážkou Dvořákovy lyriky. Ovláda ju citovo hlboký spev v široko klenutých melódiách, ktorý je len v strednom úseku na okamih

oživený vzrušenejšími prvkami. Záverečná časť má formu ronda. Je vystavaná z dvoch tém, ktoré sa ale v priebehu časti objavujú v rôznych variáciách, takže pôsobí pestro a sviežo.

Rumunské tance patria medzi najobľúbenejšie diela **Bélu Bartóka**. Pôvodne šlo o suitu krátkych skladieb pre klavír, ktorú Bartók vytvoril v roku 1915. Jej orchestrálna verzia vznikla o dva roky neskôr. Jadrom tohto cyklu sú autentické rumunské melódie, ktoré skladateľ nahral v roku 1904 vo viacerých dedinách v Transylvánii, pričom v interpretácii folklórnych prameňov zachoval pôvodnú melódiu a rytmickú štruktúru a zároveň hudbu oživil svojimi vlastnými harmonickými farbami. Tempovú charakteristiku priviedol do krajných možností výrazu a z rýchlych tancov je v jeho poňatí doslova strhujúci vír hudby, kým pomalé melódie nechal vyniknúť v mimoriadne voľnom a rozvláčnom tempe. Bartók zistil, že rumunská ľudová hudba je oveľa bohatšia a rozmanitejšia ako maďarská, pretože sa v nej prelínali hudobné vrstvy rôznych vplyvov. Tento relatívne uzavretý národopisný región poskytoval možnosť sledovať autentické korene miestnej hudobnej tradície. Jeho fantáziu tak podnecovalo nielen melodické a rytmické bohatstvo, ale aj nádherné kombinácie miestnych nástrojov s osobitou zvukovosťou.

Slovenský komorný orchester vznikol na jeseň roku 1960 na pôde Slovenskej filharmónie. Pri jeho zrode stál vynikajúci huslista B. Warchal (1930 – 2000). Od svojho založenia bol jedným z najpopulárnejších súborov v oblasti klasickej hudby na Slovensku. Od roku 2001 vedie orchester huslista E. Danel. Pre slovenské publikum objavil mnohé na Slovensku neuvedené diela svetových autorov, zároveň od roku 2001 premiéroval viac ako sedemdesiat skladieb slovenských skladateľov. Mimoriadnymi koncertmi si orchester pripomína nielen významné výročia jubilujúcich skladateľov a hudobných osobností, ale každoročne organizovaným slávnostným koncertom Hommage à Bohdal Warchal i výrazný prínos svojho zakladateľa. V rámci koncertného cyklu Hudba v chrámoch dlhodobou umeleckou spoluprácou podporuje prácu profesionálnych a neprofesionálnych speváckych zborov. Orchester už niekoľko rokov pokračuje v takmer dvestoročnej bratislavskej tradícii uvádzania diela J. Haydna Sedem posledných slov nášho Spasiteľa na kríži v Katedrále sv. Martina na Kvetnú nedeľu; pokračuje tiež v pravidelnom uvádzaní Koncertov bez bariér pre ľudí so zdravotným znevýhodnením. V sezóne 2023/2024 sa orchester predstaví na Svätováclavskom hudobnom festivale v Českej republike, vystúpi vo viacerých slovenských mestách, kde obohatí hudobné podujatia v období jesene i jari. V rámci abonementného cyklu SKO po boku orchestra vystúpia poprední sólisti ako čembalistka J. Izsák, huslista D. Karvay, violončelista Ľ. Kanta, kontrabasista R. Patkoló, trubkári Ľ. Kamenský a S. Masaryk či saxofonista L. Fančovič.

Ewald Danel študoval hru na husliach a dirigovanie na ostravskom konzervatóriu a Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Absolvoval dirigentský kurz u K. Österreichera, kurz zborového dirigovania u J. Wierszyłowského a doktorandské štúdium u B. Warchala. Po ukončení štúdia pôsobil ako koncertný majster v Symfonickom orchestri Slovenského rozhlasu a v orchestri Slovenského národného divadla. Od roku 1985 je koncertným majstrom Slovenskej filharmónie a od roku 2001 umeleckým vedúcim Slovenského komorného orchestra. Okrem dirigentských a sólistických aktivít má bohaté skúsenosti v oblasti komornej hry – ako primárius Slovenského kvarteta, spoluzakladateľ Slovenského klavírneho tria, Kubínovho kvarteta (viola), niekoľko rokov člen súboru Musica aeterna, v rokoch 1992–96 umelecký vedúci orchestra Cappella Istropolitana. Umelec sa spolupodieľa na rôznych projektoch v komorných ansámblach doma i v zahraničí. Ako pedagóg pôsobil na VŠMU v Bratislave a bol hosťujúcim profesorom na Aichi Prefectural University of Fine Arts and Music v Nagoyi v Japonsku. V súčasnosti je pedagógom na Akadémii umení v Banскеj Bystrici. Ako umelecký vedúci Slovenského komorného orchestra inicioval vznik koncertov Hommage à Bohdal Warchal, koncerty v chrámoch, koncerty pre ľudí so zdravotným znevýhodnením, vznik nových skladieb a mnohé mimoriadne projekty. Významnou súčasťou jeho umeleckých aktivít je spolupráca s cirkevnými a amatérskymi speváckymi zbormi a hudobnými súbormi v úlohe dirigenta, organizátora i autora duchovnej hudby.

28. 5. 2024 / 19:00 / Foyer Domu umenia

JÁN BOGDAN SÓLO

Ján BOGDAN, violončelo

Johann Sebastian Bach (1685 – 1750)

Suita pre sólové violončelo č. 1 G Dur, BWV 1007

18'

Prelude

Allemande

Courante

Sarabande

Menuet I, II

Gigue

Ivan Buffa (* 1979)

Caprice pre violončelo (2023 – 2024) – PREMIÉRA

7''

Zoltán Kodály (1882 – 1967)

Sonáta pre sólové violončelo, op. 8

33'

I. Allegro maestoso ma appassionato

II. Adagio

III. Allegro molto vivace

Bachova Suita č. 1 G dur je základným kameňom sólového violončelového repertoáru a je prvou zo série šiestich suit skomponovaných v rozmedzí rokov 1717–23. Bach pôsobil v čase vzniku suit ako kapelník na dvore kniežata Leopolda v Köthene a keďže na isté obdobie nemal k dispozícii organ ani možnosť komponovať cirkevnú hudbu, sústredil svoje aktivity na orchestrálnu, komornú a inštrumentálnu hudbu. Je to obdobie vzniku jeho husľových sonát a koncertov, čembalových suit, Brandeburských koncertov či Temperovaného klavíra. Zároveň je to obdobie vzniku dvoch míľnikov v repertoári sólových sláčikových nástrojov – šiestich sonát a partít pre husle a šiestich suit pre violončelo. Každá suita je napísaná v inej tónine a má osobitý charakter. Suita č. 1 G dur pozostáva z prelúdia, po ktorom nasleduje séria tanečných častí, predvádzajúcich všestrannosť violončela a skladateľovo majstrovské využitie kontrapunktickej práce a harmónie. Jednotlivé tance sú štruktúrované pravidelne do dvoch úsekov, pričom každý z nich sa opakuje. Bachove tance sú vysoko štylizované, ale ich dvojtaktové a štvortaktové frázy prezrádzajú svoj pôvod v ľudovej hudbe. Tance sú doslova prehliadkou žánrovej a štýlovej univerzality, okrem nemeckej robustnosti a formovej precíznosti v sebe nesú znaky talianskej vitality a spevnosti zmiešanej s francúzskou rafinovanosťou a senzibilitou. Bachova Suita č. 1 je obdivovaná pre svoju eleganciu a hĺbku a patrí medzi najslávnejšie diela pre sólové violončelo. Zároveň je dôkazom nadčasovej krásy Bachových skladieb a nesie nespochybniteľnú pečat' jeho geniality.

O svojej novej skladbe slovenský skladateľ **Ivan Buffa** napísal: „Caprice pre violončelo je ďalšou z mojich sond do objavovania nových výrazových možností, ktoré ponúka pestrofarebný svet sláčikových nástrojov – či sa už jedná o sériu virtuózne ladených skladieb, opatrených týmto názvom, alebo poetickejšie koncipované diela, vyžadujúce klavírný sprievod. Takmer všetky z nich vznikali ako prirodzený obdiv k dispozíciám konkrétneho umelca a prirodzene súvisia s mojou afinitou k sláčikovému zvuku. Caprice pre violončelo tentoraz reflektuje výnimočné interpretačné schopnosti Jána Bogdana, ktorý už celú jednu dekádu sprevádza moju pozemskú púť ako vzácny priateľ a môjmu srdcu mimoriadne blízky hudobník. Jeho elegancia v spojení s podmanivou virtuozitou, ale aj hĺbkou jeho inteligentnej muzikality, lemujú hudobné stváranie prakticky akéhokoľvek hudobného žánru. Túto jeho všestrannosť som mal možnosť naplno si užívať nielen ako skladateľ, ale aj ako partner v rozličných interpretačných situáciách. Až teraz však nadišiel čas aj pre vznik sólového diela, o ktorom sme sa už niekoľko rokov rozprávali – ušitého priamo na mieru jeho schopnostiam, na pozadí toho, čo sme spolu ako kolegovia a priatelia na rôznych koncertných pódiiach a pri rôznych životných udalostiach spoločne prežili. V diele dominuje najmä rozmanité spracovanie pizzicata a ďalších podôb prstami vyludzovaných zvukov, ktoré v spolupráci so „skákovým“ sláčikom vytvárajú kreácie charakteristické pre moje diela z posledných rokov. Výrazová ľahkosť jednotlivých plôch ilustruje radosť z hudby, ktorá osudovo prefaľala naše životné cesty.“ Napísanie diela podporil z verejných zdrojov formou štipendia Fond na podporu umenia.

Zoltán Kodály sa vo svojej skladateľskej kariére rozhodol sústrediť na inštrumentálnu a komornú hudbu a dokázal písať fascinujúce skladby aj pre sólové nástroje či obsadenia s malým počtom nástrojov. Skladateľ prejavil elegantné formálne uchopenie a štruktúralnu sofistikovanosť aj vo svojich dvoch sláčikových kvartetách a nespútanú vášeň či prvky epiky v Duu pre husle a violončelo. Ale nad všetkou jeho komornou tvorbou sa doslova týči úchvatná a energická Sonáta pre sólové violončelo. Ide o jedno z najpozoruhodnejších a najnáročnejších diel tohto žánru od čias Bachových sólových suít pre violončelo. Zároveň je to jedno z intelektuálne najzložitejších a umelecky najviac inšpirovaných majstrovských diel v sólovej sláčikovej literatúre. Sonáta vznikla v roku 1915, vydaná bola v roku 1921 a dokonale odhaľuje podstatu skladateľovej hudby. Dielo je založené na neustálom procese variácií obsiahnutých v strofických štruktúrach evokujúcich prvky ľudovej hudby, ktoré vytvárajú vysoko artikulovanú sonátovú formu. Rovnako originálne sú aj jeho harmónie spolu s reminiscenciami na rôzne tonálne systémy, ktoré prechádzajú od pentatonických prvkov k chromatike a výrazne posilňujú jeho modálny jazyk. Tento modálny idióm kladie dôraz na ostrú rytmickú výpoveď, ako aj melodické tvary každej frázy. Vokálna kvalita skladby a jej striedanie s tanečnými prvkami prinášajú unikátnu zvukovú mozaiku, kým rytmické vzorce maďarskej ľudovej hudby používané Bartókom i samotným Kodályom v celej tvorbe sa dostávajú do popredia aj v tejto sonáte. Kritici tvrdia, že aj keby Kodály nenapísal nič iné okrem tejto nádhornej sonáty, aj tak by si zaslúžil byť považovaný za jedného z najväčších hudobných géniov, akých kedy Maďarsko zrodilo.

Ján Bogdan začal hrať na violončelo ako päťročný. Krátko nato sa stal žiakom Konzervatória v Košiciach, po ktorom nasledovalo štúdium na Universität für Musik und Darstellende Kunst Wien. Okrem toho absolvoval majstrovské kurzy u Davida Geringasa, Ralpa Kirshbauma, Amita Peleda, Hillela Zoriho, Daniela Veisa, Roberta Nagya, Tamása Vargu, Martina Ostena a Oferu Canettiho. Umelec vystúpil ako sólista prvýkrát so Štátnou filharmóniou Košice vo veku 12 rokov a odvtedy ešte niekoľkokrát. Sólovo hral aj s inými orchestrami ako Filharmónia Bohuslava Martinů, Symfonický orchester Slovenského rozhlasu, Symfonický orchester Targu Mures, Slovenský komorný orchester, Štátny komorný orchester Žilina, Franz Schmidt Kammerorchester. Ako náhradník mal možnosť zahrať si v orchestroch Wiener Philharmoniker a Izraelskom filharmonickom orchestri. V roku 2021 si Jána Bogdana vybral maestro Lahav Shani, aby pod jeho taktovkou vystúpil ako sólista so Symfonickým orchestrom Buchmanna Mehtu v sále Charlesa Bronfmana (Izraelská filharmónia). Od svojich siedmich rokov je držiteľom mnohých národných a medzinárodných ocenení. Spomedzi mnohých treba spomenúť prvú cenu na Buchmann-Mehta Strings Competition, Wettbewerb für Violoncello, laureát súťaže Talents for Europe a laureát súťaže Eugena Suchoňa. Ocenenie Talent novej Európy spolu s grantom Nadácie CEF a Slovnaftu a.s. získal osemkrát. Od roku 2015 je členom poroty medzinárodnej súťaže Talents for Europe. Počas svojej kariéry mal možnosť hrať na renomovaných miestach ako Musikverein Wien alebo Wiener Staatsoper a pre množstvo významných osobností ako napríklad J. E. Beatrix – Kráľovnú Holandska. Ján Bogdan sa podieľal na projektoch komornej hudby Hotchkiss Chamber Music Program v Lakeville (USA) a Angelika Prokopp Sommerakademie der Wiener Philharmoniker. Vystupoval s renomovanými umelcami ako Dalibor Karvay, Sergey Ostrovsky, Hillel Zori, Andryi Viytovych, Garth Knox, Qian Zhou a ďalší. V rokoch 2015-18 bol členom Quasars Ensemble. V súčasnosti študuje u prof. Hillela Zoriho na Buchmann-Mehta School of Music, University of Tel-Aviv.

Ján Bogdan, foto: archív umelca

Robert Jindra, foto: Jaroslav Laš

30. 5. 2024 / 19:00 / Koncertná sála Domu umenia

BRUCKNER 200

ŠTÁTNA FILHARMÓNIA KOŠICE

Robert JINDRA, dirigent

SLOVENSKÝ FILHARMONICKÝ ZBOR

Jan ROZEHNAL, zbormajster

Olga BEZSMERTNA, soprán

Štěpánka PUČÁLKOVÁ, mezzosoprán

Peter BERGER, tenor

Tijl FAVEYTS, bas

Richard Wagner (1813 – 1883)

Parsifal, predohra a finále z opery 20'

Richard Strauss (1864 – 1949)

Symfonická fantázia z opery Žena bez tieňa 20'

PRESTÁVKA

Anton Bruckner (1824 – 1896)

Te Deum, WAB 45 27'

Te deum laudamus – Allegro

Te ergo quaesumus – Moderato

Aeterna fac – Allegro, Feierlich, mit Kraft

Salvum fac populum tuum – Moderato

In te, Domine, speravi – Mäßig bewegt

Ústrednými témami diela Parsifal, poslednej opery **Richarda Wagnera**, sú hrdinská obeta, súcit a znovuzrodenie. Operu, ktorá má takmer päť hodín, nemecký skladateľ koncipoval ako slávnostný mystický zážitok – Gesamtkunstwerk, t.j. dielo prepájajúce všetky umelecké zložky, ktoré zároveň spája kresťanskú a starogermánsku symboliku so schopenhauerovskou filozofiou. Príbeh založený na epických veršoch nemeckého básnika Wolframa von Eschenbacha z 13. storočia popisuje snahu bájneho artušovského rytiera Parsifala o získanie Svätého grálu – kalichu, ktorý obsahoval Kristovo víno pri Poslednej večeri. Jeden z najvýnimočnejších úsekov opery pochádza z jej finále, keď rytier Parsifal, vyčerpaný rokmi cestovania, nachádza odpočinok na slnečnej lúke plnej kvetov. Keď komentuje snovú krásu svojho okolia, zisťuje, že toto je okamih premeny, v ktorom sa svet obnovuje a znovu získava lásku a nevinnosť. V tejto hudbe možno súčasne cítiť vznešenosť, nárek i bolesťnú krásu. Neustále sa rozvíja a mení, no zároveň prináša emocionálnu katarziu, zážitok dokonalého splynutia v akejsi hudobnej nirváne. Ako všetky opery Wagnerovho zrelého veku, aj Parsifal je doslova prešpikovaný leitmotívmi, hudobnými témami, ktoré sa opakujú, aby naznačovali konkrétne dramatické myšlienky. Skladbu uvádza Parsifalov leitmotív v podobe fanfárovej figurácie, ale zároveň tu vystupuje do popredia aj hudobná fráza, ktorá je s Parsifalom spájaná: postup posvätných akordov známy ako Drážďanské Amen. Túto šesťtónovú sekvenciu pôvodne skomponoval Johann Gottlieb Naumann pre využitie v Kreuzkirche v Drážďanoch. Jeho harmonický priebeh a jeho melodická línia, stúpajúca po krokoch slúžia ako zjednocujúca sila celého diela. To v sebe spája pokojné i vypäté expresívne prvky ako zásadné elementy vo veľkolepom opuse plnom transcendentnej, všeobjímajúcej lásky.

Opera Žena bez tieňa (Die Frau ohne Schatten), je výsledkom spolupráce skladateľa **Richarda Straussa** so spisovateľom Hugom von Hofmannsthalom. Premiéru mala vo Viedenskej štátnej opere v októbri 1919. Strauss následne počas pobytu vo Švajčiarsku po druhej svetovej vojne vytvoril na motívy tejto opery symfonickú fantáziu. Dielo bolo prvýkrát uvedené v roku 1947. Žena bez tieňa je cisárovnou a súčasne bohyňou, pre ktorú jej tieň predstavuje zároveň dušu. Jej manžel – cisár je však smrteľník a ak preňho cisárovná nezíska dušu iného smrteľníka, cisár sa zmení na kameň. Ak sa však na túto úlohu cisárovná podujme, navždy stratí prístup do mystického sveta. Symfonická fantázia sa začína trojtónovým zostupným motívom dychových nástrojov v hlbokoj polohe, zobrazujúcom božského otca cisárovnej. Hlavná časť je založená na melódii z orchestrálnej medzihry prvého dejstva, kým vzletná hudba nasledujúceho úseku pochádza z opernej scény, predvádzajúcej vidinu trblietavého, luxusného sveta ako odmeny za predaj vlastnej duše. Premenu, ktorú hlavní hrdinovia dosiahnu ako odplatu za svoju sebareflexiu a sebazaprenie, stelesňuje záverečný mohutný orchestrálny vrchol. Symfonická fantázia z opery Žena bez tieňa nie je rozsiahla a má menšie obsadenie než opera, ale obsahuje hudbu, ktorá pôsobí novo a sviežo. Fantázia zároveň doslova vdýchla nový život hudbe z opery, ktorú skladateľ považoval za hodnotnú a originálnu.

Slávnostná ďakovná hymna Te Deum, ktorej autorstvo tradícia spája s milánskym biskupom sv. Ambrózom, si výnimočne dlho zachovala svoju pôvodnú, gregoriánsku podobu. Dokonca ešte aj v období rozkvetu mnohohlasnej chrámovej hudby sa Te Deum spievalo jednohlasne a pomerne málopočetné partitúry z tých čias nie sú veľmi vzletné – diela Orlanda di Lassa alebo Palestrinu sú skôr výnimkami. Až neskorší tvorcovia odhalili hudobné hodnoty ambroziánskej hymny, vzletnosť a plasticnosť jej poetických strof. Svoje Te Deum pre orchester, zbor, štyroch sólistov a organ v slávnostnej a radostnej tónine C dur písal **Anton Bruckner** v rokoch 1881–85, v období, keď komponoval aj svoju Symfóniu č. 7 a obe diela sú si tematicky príbuzné. Dielo patrí k vrcholným dielam svojho druhu. Vyznačuje sa ušľachtilou vznešenosťou a gracióznosťou, no nechýbajú v ňom ani záдумčivé momenty a chvíle pokornej modlitby. Náhle zmeny nálady a nápadné dynamické kontrasty sú charakteristickou črtou diela, vždy však víťazí hymnická extáza, ktorá zaznieva hneď v jasnom úvodnom unisone zboru, podporovanom trúbkami, pozaunami a tubou. Prvkom, ktorý spája celý celok, je energický motív sláčikových nástrojov s klesajúcou kvartou a kvintou, ktorý možno pokladať za symbol božieho majestátu. S výnimkou dvoch úsekov diela je tento motív všadeprítomný a dodáva dielu úchvatnú monumentálnosť.

Robert Jindra je šéfdirigentom Štátnej filharmónie Košice, hudobným riaditeľom Opery Národného divadla v Prahe a hlavným hosťujúcim dirigentom Symfonického orchestra Českého rozhlasu. Absolvoval Pražské konzervatórium v odbore klasický spev a dirigovanie, kde v rokoch 2000–08 vyučoval. V roku 2001 začala jeho spolupráca s ND v Prahe, kde sa podieľal na príprave operných titulov Dvořáka, Verdiho, Donizettiho, Mozarta, Smetanu, Pucciniho, Čajkovského a Wagnera. V roku 2006 začal spolupracovať s Deutsche Oper am Rhein (Rusalka, Káťa Kabanová, Příhody lišky Bystroušky, Z mrtvého domu) a od roku 2010 pravidelne hosťoval v Nórskej kráľovskej opere v Oslo. V roku 2021 debutoval v Bavorskej Štátnej opere v Mníchove s Rusalkou a už o rok neskôr sa na túto prestížnu scénu vrátil, aby tu uviedol Janáčkovu Příhody lišky Bystroušky a na jar 2024 Pucciniho Triptych. Sezóna 2021/22 Robertovi Jindrovi priniesla debut v Opere Graz. V Slovenskom národnom divadle hudobne naštudoval Halévneho operu Židovka a Verdiho La traviatu. V Opere ND v Prahe aktuálne diriguje Dvořákovu titulu Armida, Čert a Káča, Smetanove opery Libuše, Tajemství, Janáčkovu Její pastorkyňu a Ariadnu na Naxe Richarda Straussa. Koncertne tu uviedol vokálno-symfonické dielo Bouře V. Nováka a bol jedným z dirigentov slávnostného koncertu Smetana Gala pri príležitosti 200. narodenín skladateľa a Roku českej hudby, ktorý bol zaznamenaný a vysielaný Českou televíziou aj rozhlasom. Okrem operných scén Robert Jindra spolupracoval s poprednými českými aj slovenskými symfonickými orchestrami.

Slovenský filharmonický zbor (SFZ) je prominentným reprezentantom slovenského profesionálneho zborového umenia. V roku 1957 bol SFZ začlenený do zväzku telies Slovenskej filharmónie. Na poste zbormajstrov sa vystriedali viaceré významné osobnosti (J. M. Dobrodinský, Š. Klimo, P. Procházka, M. Vach, J. Rozehnal, B. Juhaňáková, J. Chabroň). Od sezóny 2023/24

vedie SFZ zbormajster Jan Rozehnal. Kultivovanosť prejavu, zvuková rovnováha hlasových skupín, ale aj interpretačná pohotovosť, spoľahlivosť a príkladná umelecká disciplína sa premietajú do suverénnych výkonov, ktoré ocenili mnohí renomovaní dirigenti. Zbor spolupracoval s prestížnymi zahraničnými orchestrami ako napr. Berlínski a Viedenski filharmonici, Izraelská filharmónia či Orchestre de Paris. SFZ získal medzinárodné ocenenie Oper! Awards 2023 v kategórii Najlepší spevácky zbor za spoluprácu v opernej produkcii *Piková dáma* s Berlínskymi filharmonikmi a K. Petrenkom. V sezóne 2023/24 SFZ spolupracoval s Filharmóniou Brno (D. Russel Davies) v Česku aj na Bratislavských hudobných slávnostiach. SFZ účinkoval v novej produkcii *Le Grand Macabre* vo Viedenskej štátnej opere pri príležitosti 100. výročia narodenia G. Ligetiho. Participoval v opernej produkcii *Tannhäuser* v Národnom divadle Košice.

Jan Rozehnal študoval na Konzervatóriu v Kroměříži (hra na flaute) u B. Růžičkovej, na JAMU v Brne u O. Trhlíka a L. Mátlu orchestrálne dirigovanie. Už počas štúdia v Brne založil a viedol Brniansky zbor Hudobnej mládeže, s ktorým získal viaceré ocenenia na medzinárodných súťažiach. V rokoch 1990–2003 bol zbormajstrom Slovenského filharmonického zboru, s ktorým realizoval mnoho významných domácich aj zahraničných spoluprác. V rokoch 2004–2008 pôsobil ako zbormajster Kühnovho miešaného zboru a Pražského filharmonického zboru. Od roku 2008 zastával post zbormajstra a dirigenta v nemeckých divadlách v Koblenzi, Frankfurtu a Halberstadte. Od sezóny 2023/24 je opäť zbormajstrom Slovenského filharmonického zboru. Spolupracoval s významnými orchestrami a dirigentmi zvukných mien ako C. Abbado, R. Chailly, Ch. von Dohnányi, K. Masur, Z. Mehta, G. Prêtre či R. Weikert.

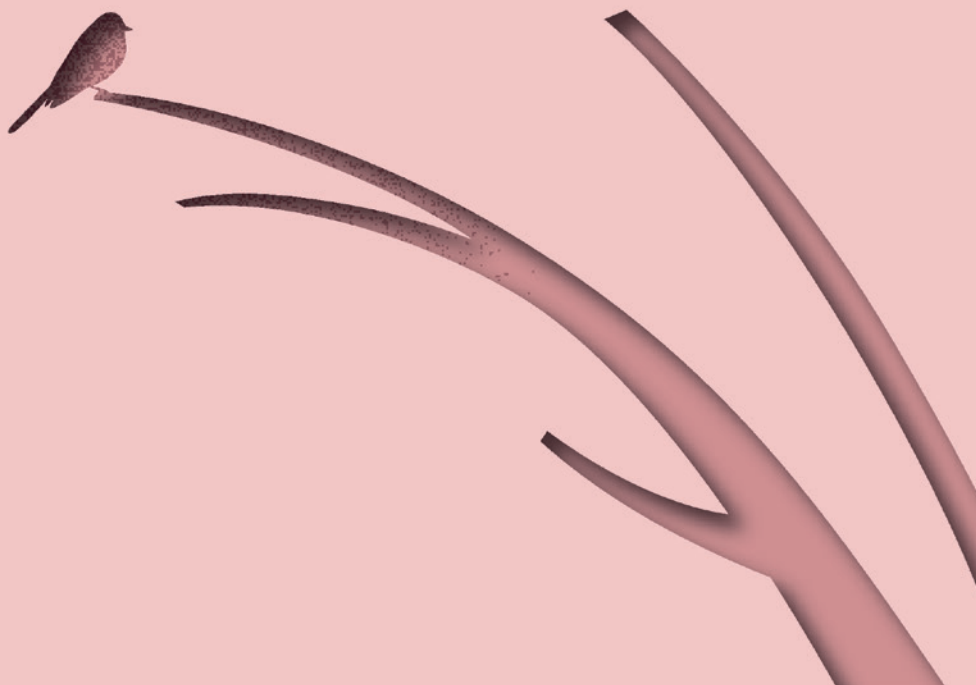
Olga Bezsmertna debutovala vo Viedenskej štátnej opere v sezóne 2014/15 ako Rusalka po boku P. Beczalu a ako Rachel v *La Juive*. V aktuálnej sezóne 2023/24 spievala v Teatro alla Scala Grófkú v *Le Nozze di Figaro*, ďalším jej angažmánom je Desdemona v *Otellovi* v Bavorskej štátnej opere v Mníchove. V sezóne 2022/23 stvárnila Bezsmertna okrem iného titulnú úlohu v novej inscenácii Emmy Danteovej *Rusalka* v *La Scale*. V 2023 sa vrátila do Teatro dell'Opera di Roma, kde spievala v Beethovenovej *Symfónii č. 9*. V roku 2015 debutovala na salzburskom festivale ako Marzelline v inscenácii *Fidelia* (réžia Claus Guth a dirigent Franz Welser-Möst) po boku J. Kaufmanna a A. Pieczonkovej. Po brilantnom víťazstve v súťaži *Neue Stimmen* v roku 2011 sa Olga Bezsmertna stala členkou súboru Viedenskej štátnej opery, kde odvtedy spievala množstvo významných rolí ako Contessa (*Le nozze di Figaro*), Fiordiligi (*Così fan tutte*), Donna Elvira (*Don Giovanni*), Pamina (*Die Zauberflöte*), Liù (*Turandot*), Mimì (*La Bohème*), Mélisande (*Pélleas et Mélisande*), Tatiana (*Eugen Onegin*), Rosalinde (*Die Fledermaus*) a Alice Ford (*Falstaff*). Pravidelne spolupracuje s renomovanými dirigentmi ako A. Fischer, A. Altinoglu, J. Conlon, Ch. Thielemann, Z. Mehta, D. Harding, A. Kober, F. Welser-Möst, I. Bolton a A. Orozco-Estrada.

Česká mezzosopranistka **Štěpánka Pučálková** je medzinárodne žiadaná ako operná aj koncertná speváčka. V sezóne 2023/24 debutovala ako Octavian (Der Rosenkavalier) v ope-re v Lipsku. V Semperoper Dresden, kde je členkou súboru od roku 2018, ju možno počuť v úlohách ako Nicklausse/Muse (Les contes d'Hofmann), Orlofsky (Die Fledermaus), Hänsel (Hänsel und Gretel), Varvara (Káťa Kabanová), Ascanio (Benvenuto Cellini). V jej repertoári sú aj úlohy ako Carmen, Lola (Cavaleria Rusticana), Rosina (Barbier zo Sevilly), Charlotte (Werther), Olga (Eugen Onegin), Adalgisa (Norma) a Cherubino (Le nozze di Figaro). Ako hosť vystupovala na Salzburskom festivale, Hudobnom festivale v Pekingu, Dvořákovom festi-vale v Prahe, Smetanovom festivale Litomyšl, Viedenskej Volksoper, Teatro Monumental Madrid a Frauenkirche Dresden. Pravidelne spolupracuje s renomovanými dirigentmi ako Ch. Thielemann, D. Gatti, W. Jurowski, L. Viotti, S. Bychkov, P. Domingo, A. Gilbert, A. Fogliani, F. Haider, M. Guidarini a M. Leginus. Jej tvorba bola ocenená Cenou Thalia a špeciálnou ce-nou na Concours International de Belcanto Vincenzo Bellini v Marseille. V roku 2015 sa stala finalistkou Medzinárodnej speváckej súťaže Hansa Gabora Belvedere.

Tenorista **Peter Berger** študoval spev na Konzervatóriu v Košiciach a Akadémii umení v Banskej Bystrici u E. Blahovej. Absolvoval majstrovské kurzy u P. Dvorského, D. Livorovej, R. Karczykowského, I. Gabrielly, A. Amaduzzi a d. Stal sa víťazom medzinárodnej spe-váckej súťaže Mikuláša Schneidera-Trnavského v Trnave, semifinalistom Belvedere Singing Competition vo Viedni. Účinkuje nielen v českých a slovenských divadlách, ale podieľal sa aj na inscenáciách vo svetových operných domoch, ako Beijing opera v Pekingu, Teatr Wielki vo Varšave, Teatro dell'Opera v Ríme, Teatro Massimo v Palerme, Teatro Regio v Turíne, Teatro de la Maestranza v Seville, National Theatre v Tokiu, Welsh National Opera v Cardiffe, Dánska opera v Aarhuse, participoval na významných medzinárodných festivaloch ako Glyndebourne či Wexford. Peter Berger spolupracuje s poprednými orchestrami, medzi jeho najvýznam-nejšie koncertné a javiskové vystúpenia patrí galakonzert s J. Obrazcovovou, P. Dvorským, E. Gruberovou, E. Urbanovou, G. Beňačkovou, koncerty v Japonsku, Číne aj v európskych metro-polách. Predstavil sa pod taktovkou dirigentských osobností ako T. Hanus, J. Hrůša, J. Kyzlink, L. Svárovský, O. Lenárd, I. Fischer, M. Honeck, I. Marin, M. Elder, K. Chudovsky, F. Heider.

Belgický basista **Tijl Faveyts** prvýkrát zaujal medzinárodnú pozornosť, keď spieval Sarastra v Čarovnej flaute v hudobnom naštudovaní D. Hardinga na festivale v Aix-en-Provence vo veku iba 26 rokov. Angažmá priviedli Tija Faveytsa do Bavorskej štátnej opery v Mníchove, kde vystúpil ako Vanuzzi (Tichá žena), vo Philharmonie Cologne a Concertgebouw Amsterdam ako Fasolt (Rýnske zlato), v Semperoper Dresden ako Il Re (Aida), v Teatro Cervantes Malaga ako Rocco (Fidelio) a v Kolínskej opere ako Colline (Bohéma). Účinkoval ako Daland (Blud-ný Holanďan), König Marke (Tristan a Izolda), Commendatore (Don Giovanni), Osmin (Únos zo serailu), Don Basilio (Barbier zo Sevilly), Sparafucile (Rigoletto), Ramphis (Aida), Oroveso (Norma), doktor (Wozzeck), Ferrando (Trubadúr), Gremin (Eugen Onegin), Comte des Grieux (Manon). Od sezóny 2019-20 je členom súboru Komische Oper Berlin. Hostovanie ho priviedlo

aj do opery v Bonne, opery Vlaamse, Opéra de Lille, Théâtre de la Monnaie Brusel, Gärtnerplatztheater Mnichov, Wiener Festwochen, Theater an der Wien, ABAO Bilbao, Nederlandse Opera Amsterdam, Oper Leipzig, Staatsoper Stuttgart, Lincoln Center New York a Izraelská opera Tel Aviv. Tijl Faveyts spolupracuje s renomovanými dirigentmi, akými sú G. Sagripanti, K. Ono, F. Luisi, E. P. Salonen, C. Rizzi, A. Fogliani, M. Albrecht, T. Netopil. Pravidelne účinkuje v sálach ako Elbphilharmonie Hamburg, Musikverein a Konzerthaus Viedeň, De Singel Antwerp, Concertgebouw Brugys a Concertgebouw Amsterdam.

Olga Bezsmertna, foto: Svitlana Buder

Štěpánka Pučalková, foto :Jitka Kudláčková

Peter Berger, foto: Marek Olbrzymek

Tiji Faveytz, foto: archív umelca

4. 6. 2024 / 19:00 / Seminárny kostol sv. Antona Paduánskeho

SCHOLA GREGORIANA PRAGENSIS

David EBEN, umelecký vedúci

Hasan EL-DUNIA, Ondřej HOLUB, Jan KUKAL, Tomáš LAJTKEP,

Ondřej MAŇOUR, Michal MEDEK, Stanislav PŘEDOTA

• PONDELOK – pro defunctis et benefactoribus [za zomrelých a dobrodincov]

Liturgia

Slyšíš země – pieseň

Kyrie pro defunctis [Kyrie za zosnulých]

Recitácia kánonu s menami dobrodincov kolégia a cisára Žigmunda

Mimo liturgie

Moteto Degentis vita Moteto [Prežitý život] – 3hl. moteto

Veni sancte spiritus et in me [Zostúp, Duchu Svätý, aj na mňa] – pieseň

• UTOROK – de sancta Catherina [o Svätej Kataríne]

Liturgia – nešpory

Versus Deus in adiutorium [Verš Boh na pomoc]

Antiphona Quia devotis laudibus / Ps. 147 Lauda Ierusalem [Antifóna Pretože zbožným chváliacim / Žalm 147 Chváľ Jeruzalem]

Versus Benedicamus Domino [Verš Chváľme Pána]

Mimo liturgie

Nunc festum celebremus / Ein schöne liebe Jungfraw [Teraz slávme sviatok / Pekná milá panna]

Vsed ďábel babě na plece – pieseň

• STREDA – de sancto Martino [o Svätom Martinovi]

Liturgia

Sanctus „scholasticum“ [Svätý scholastik]

Antiphona Ora pro nobis [Antifóna Oroď za nás]

Mimo liturgie

Martino divo praesuli [Božiemu Martinovi biskupovi] – 2hl. pieseň, cod. St. Emmeram

• **ŠTVRTOK – de corpore Christi [o Božom tele]**

Liturgia

Graduale Caro mea vere est cibus [Graduál Moje telo je skutočný pokrm]

Jesus Christus nostra salus [Ježiš Kristus, naša spása]

Mimo liturgie

Esto quod expertus sis in trivio – Cantio de disciplinis studiorum [Buď požehnaný v Trojici / Spev o správaní horlivých]

Bernard de Cluny: Apollinis eclipsatur [Apolionovo zatmenie] – 3hl. moteto

• **PIATOK – de sancta cruce [o Svätom Kríži]**

Liturgia

Lamentácia proroka Jeremiáša

• **SOBOTA – de beata Virgine [o Panne Márii]**

Liturgia

Quid admiramini [Čo ste sa čudovali] – pieseň

Introitus Salve festa dies [Introit Buď pozdravená, Svätá Rodička]

Petrus Wilhelmi de Grudencz: Poligena exanimes [Bezduchá Poligena]

Mimo liturgie

O regina lux divina [Ó, Kráľovná, božské svetlo] – pieseň

Jour a jour [Zo dňa na deň] – franc. rondeau

• **NEDEĽA – Festum [Slávnosť]**

Sacerdotes Dei [Najvyššiemu Bohu] – pieseň

Asperges me hyssopo [Yzopom ma očisti] – 2hl., cod. St. Emmeram

Antonio da Cividale: Gloria [Chvála na výsostiach] – 3hl.

Dĺžka koncertu ca 60 minút

Koncertný program **Sedem dní na Karlovej univerzite** sa pokúša o náčrt hudobného sveta študenta pražskej univerzity v období zhruba medzi rokmi 1370–1450, ako ho zachytávajú dokumenty z polovice 15. storočia. Obdobie po odznení husitských vojen bolo typické snahou o konsolidáciu spoločnosti. Nadväzovanie na predhusitské tradície možno vysledovať aj pri obnove pražskej univerzity. Program sprostredkováva pestrý obraz oficiálnej liturgickej hudby, duchovnej tvorby mladých klerikov i skladieb, ktoré vznikali v súvislosti so štúdiom hudobnej teórie. Program je okorený aj hudbou zábavnou. Ani tá však nezaprie inšpiráciu v liturgickej hudbe. Hlavným impulzom pre vytvorenie tohto programu sú dva historické dokumenty, ktoré sa týkajú hudby síce iba okrajovo, ale veľmi dobre sa vo svojich čiastočných výpovediach dopĺňajú. Ide o Statuta Collegii Beatae Virginis, teda zakladaciu listinu a poriadok tzv. Rečkovho kolégia pražskej univerzity, založeného v roku 1438. V listine je okrem iného stanovené, aké bohoslužby sa majú v kolégiu oslavovať a ako sa na nich majú študenti podieľať. Liturgické povinnosti sú rozpísané na dni podľa priebehu liturgického roka. Každý deň v týždni mal navyše svoje špecifické tematické zameranie, ktoré sa premietlo do jednotlivých programových blokov. Druhým prameňom univerzitnej hudby sú súpisy majetku kolégia. Z nich sa dozvedáme, že kolégium vlastnilo niekoľko hudobných rukopisov. Správca zbierky zaobstaral položky v katalógu kustódy – útržky textov, ktoré mali jednoznačne identifikovať konkrétnu knihu. Často sa dá určiť, z akého textu vybraný úržok pochádza, čím je možné získať presnejšiu predstavu o repertoári celého rukopisu.

Vodítkom pre výber konkrétnych skladieb bola skutočnosť, že v súpisoch figurujú tradičné liturgické knihy aj „kancionály“ – niekoľko latinských a jeden český. Ťažiskom programu sú chorálové spevy a piesne, ktoré zastupujú hudbu v oficiálnom živote kolégia. Latinské piesne sú však produktom mladistvej kreativity súčasných i predchádzajúcich generácií vzdelancov. Hoci sa tieto piesne tvária mnohokrát umiernené a cudné, hľadaním súvislostí medzi Starým a Novým zákonom demonštrujú veľkú znalosť Biblie, ktorou oplývali ich tvorcovia. Hudba bola v živote členov kolégia dvojsečnou zbraňou. Na jednej strane bola liturgická hudba nepostrádateľnou časťou bohoslužieb, na druhej strane mohli povzbudzovať iné druhy hudby študentov k nerestiam, preto boli v štatútoch kolégia pravidelne zakazované hudobné nástroje (okrem tichých klávesových), spev v národných jazykoch a svetské texty. Avšak aj táto tvorba sa vo vzdelaneckých komunitách rýchlo šírila. Stredoeurópskych študentov zaujala aj polyfónna hudba a zákonitosti jej kompozície. V traktátoch o menzurálnej notácii figurujú názvy francúzskych motet, ktoré tu boli zrejme známe, hoci sa nezachovali v notovaných zápisoch. V strednej Európe však boli francúzske vzory adaptované na miestne podmienky. Umenie kompozície nebolo priamo súčasťou curricula. Študenti sa s ním ale vo svojom záujme zoznámali, pretože často začínali svoju kariéru ako riaditelia škôl. V určitom období svojho života teda museli byť doslova nositeľmi liturgickej hudby v prostredí zvýšenej mariánskej úcty a obľuby tematicky zameraných bohoslužieb.

Pôdorys programu sleduje „liturgický týždeň“ univerzitného študenta, podľa vyššie spomenutého ustanovenia univerzitného kolégia (tzv. Rečkovho kolégia). Týždeň tu má nasledujúci rozvrh: pondelky patrili pripomienke zosnulých dobrodincov a kolegov, pričom sa malo

spomínať konkrétne na zakladateľa kolégia Jana Rečka a cisára Žigmunda. Vo štvrtok bolo v centre liturgie Božie telo, tj. na sviatosť premenená hostia. Piatok bol tradične zameraný na Ježišovo ukrižovanie a sv. kríž. Sobota bola vyhradená Panne Márii. Nedeľa je potom slávnosťou Ježišovho vzkriesenia, ako sa pripomína v nedele priebežne po celý rok. Utorok a streda nemajú v štatútoch menovite pridelenú tému. Využili sme ich na pripomienku dvoch svätcov, ktorí boli v univerzitnom prostredí obzvlášť ctení. Pre utorok sme zvolili svätú Katarínu, ku ktorej cti je doložené množstvo novo komponovanej hudby. Stredu venujeme sv. Martinovi, obľúbenému svätcovi, ktorého sviatok bol spojený aj s koledovaním. V rámci koncertu sa strieda vždy oficiálna časť spojená s bohoslužbou, kde zaznejú chorálové a viac-hlasné duchovné spevy, a potom časť neoficiálna, spojená skôr so zábavou a spoločenským životom v kolégiu. Tu sa uplatnia napr. viachlasné skladby francúzskeho štýlu (Moteta Degen-tis vita a Apolinis eclipsatur, franc. rondeau s milostným textom Jour a jour) alebo piesne zmýšľajúce kriticky o zmysle univerzitného štúdia (Esto quod expertus sis). Priestor dostane aj trochu odľahčenejšia svetská pieseň v starej češtine.

Text: Jan Ciglbauer a David Eben

Súbor **Schola Gregoriana Pragensis** založil David Eben v roku 1987. Súbor sa intenzívne venuje nahrávaniu a často koncertuje doma aj v zahraničí (Taliansko, Španielsko, Francúzsko, Belgicko, Holandsko, Nemecko, Rakúsko, Švajčiarsko, Nórsko, Švédsko, Slovensko, Maďarsko, Poľsko, Izrael, Japonsko). Nahrávky súboru získali množstvo ocenení (Choc du Monde de la Musique, 10 de Répertoire, Zlatá Harmonie za najlepšiu českú nahrávku roka, Recording of the Month na serveri MusicWeb International). Súbor zároveň natáča pre Český rozhlas, kde zoznam nahrávok dosiahol úctyhodný počet 319 skladieb. Schola spolupracovala s množstvom špičkových českých i zahraničných interpretov i telies (P. Eben, J. Bárta, J. Tůma, I. Bittová, H. Blažíková, Choeur grégorien de Paris, Capilla Flamenca, Boni Pueri, Musica Florea, zbor japonských budhistických mníchov Gjos tendai šómjó, Varmužova cimbálová muzika, Jenaer Philharmonie). Súbor patrí medzi popredných svetových interpretov stredovekej duchovnej hudby. Zameriava sa na sémiologickú interpretáciu gregoriánskeho chorálu podľa najstarších neumatických prameňov z 10. – 11. storočia, ako aj na uvádzanie gregoriánskych spevov českej chorálovej tradície vrátane ranej polyfónie. Vďaka intenzívnemu štúdiu stredovekých prameňov zaznieva v programoch často aj množstvo unikátnych novoobjavených skladieb z 13. – 15. storočia. V širokom spektre repertoáru súboru však možno nájsť aj súčasnú tvorbu. Poslucháči aj odborná kritika oceňujú na nahrávkach a koncertných projektoch dramaturgickú nápaditosť a muzikálnu interpretáciu, s ktorou súbor sprístupňuje repertoár ležiaci pri samotných koreňoch európskej hudobnej kultúry.

Schola Gregoriana Pragensis, foto: Petr Kadlec

Kristine Balanas, foto: archív umelca

6. 6. 2024 / 19:00 / Koncertná sála Domu umenia

DVOŘÁKOV HUSŤOVÝ KONCERT

ŠTÁTNA FILHARMÓNIA KOŠICE

Alexander LIEBREICH, dirigent

Kristine BALANAS, husle

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809 – 1847)

Sen noci svätójánskej, predohra op. 21 13'

Antonín Dvořák (1841 – 1904)

Koncert pre husle a orchester a mol, op. 53 32'

Allegro ma non troppo

Adagio ma non troppo

Allegro giocoso, ma non troppo

PRESTÁVKA

Johannes Brahms (1833 – 1897)

Symfónia č. 3 F dur, op. 90 40'

Allegro con brio

Andante

Poco allegretto

Allegro

Felix Mendelssohn Bartholdy nemal ani dvadsať rokov, keď dokončil svoje najpopulárnejšie dielo – predohru k Shakespearovej hre *Sen noci svätajánskej*. Dielo je inšpirované divadelnou predlohou veľkého anglického dramatika, ako aj hudbou Carla Mariu von Webera. Toto rané, no majstrovské dielo sa pokladá za Mendelssohnov najväčší tvorivý úspech a predstavuje doslova kvintesenciu jeho štýlu: je náladové, melodické, lyrické a vzletne ľahké. Spája klasickú formu s romantickou náladovosťou a programovou fantastikou. Predohra si získala takú popularitu po svojom londýnskom uvedení v roku 1829, že k nej Mendelssohn neskôr dopísal niekoľko ďalších orchestrálnych, zborových i sólových čísel a vytvoril scénickú hudbu k Shakespearovej hre. Z vybraných častí scénickej hudby následne zložil orchestrálnu suitu. Predohra sa začína tichými akordmi drevených dychových nástrojov. Vzápätí prichádza pôvabná hlavná téma v neustálom pohybe. Mendelssohn tu prináša pestré zvukomalebné efekty a v rozvedení znejú škriatkovské zvuky s grotesknou hravosťou, ktoré vyvažuje široký a zasnívavý ľúbostný motív. Repríza predstavuje citáciu všetkých využitých prvkov a atmosféra sa v závere utíši v dlhých akordoch, ktorými sa skladba začala.

Husľový koncert a mol je považovaný za jedno z vrcholných diel tzv. slovanského obdobia **Antonína Dvořáka**. Vznikol v susedstve Slovanských tancov, Českej suity, Slovanských rapsódii a Symfónie č. 6, s ktorými je zviazaný výraznou, ľudovo zafarbenou melodikou a celkovo pozitívnym ladením. V štylizácii husľového partu skladateľ v maximálnej možnej miere využíva možnosti spevavého výrazu nástroja, zatiaľ čo v rovine orchestra znovu potvrdzuje svoj zmysel pre plnosť a znelosť symfonického zvuku. V základných obrysoch dielo zachováva tradičnú koncertantnú formu tvorenú tromi časťami, z ktorých dve krajné sú v rýchlom tempe, stredná časť je pomalá, lyrická. Prvá časť koncertu býva označovaná ako svojrázna kombinácia sonátového a rondového princípu. Úplne chýba obvyklá orchestrálna expozícia základných tém: po niekoľkotaktovej introdukcii, ktorá anticipuje hlavnú myšlienku, hneď nastupujú sólové husle s hlavnou témou. Jeho ďalšie rozvíjanie v priebehu časti má takmer improvizatívny charakter, čo spolu s formálnou voľnosťou prepožičiava tejto časti koncertu rapsodický ráz. Vedľajšia téma prináša pokojnejšiu melódiu v paralelnej tónine C dur. Po energickom vrchole časti, ktorý možno považovať za rozvedenie, nasleduje obvyklá repríza, ale prvá časť priamo prechádza do druhej. Lyrická meditácia druhej časti predstavuje účinný kontrast k vzopätému appassionatu prvej časti. Vyznačuje sa širokou melodikou takmer vokálneho charakteru. Tretia časť koncertu vo forme ronda je jednou z autorových najvydarenejších štylizácií ľudového tanca. Jej hlavná téma so svojim synkopickým rytmom a energickosťou je inšpirovaná českým ľudovým tancom *furiant*. Na synkopickom rytme je napokon založená aj jedna z vedľajších tém. Dvořákovu inštrumentačnú majstrovosť sa aj tu rozvíja v plnej šírke a prináša množstvo pozoruhodných zvukových efektov, napríklad sólové tympany, predvídajúce návrat hlavnej témy. Veselý ráz a živelný temperament stavia túto časť do blízkosti Slovanských tancov a dielo predstavuje jeden z Dvořákových najradostnejších hudobných prejavov.

Symfónia č. 3 F dur **Johannesa Brahmsa** predstavuje jednotu klasicistických a romantických tradícií. Po prekonaní vlastných pochybností a vnútorných rozporov stál Brahms na vrchole slávy, presvedčený o správnosti svojich umeleckých princípov. Uspokojenie z tvorivej práce tu nachádza výraz v čirej a kompaktnej forme, ako aj v bohatstve a kráse hudobných myšlienok. Hlavná téma prvej časti, ktorú uvádzajú husle i lapidárny trojtónový narastajúci úvodný motív, prechádzajúci celou symfóniou, majú mocné a energické črty, kým melódia druhej témy je jemná a subtilná. Brahms tu majstrovsky rozvíja pozoruhodnú hudobnú štruktúru. Vnútročné časti cyklu tvoria akési náladové prepojenie medzi vonkajšími časťami. Jemne sfarbené Andante druhej časti vychádza z jedinej témy, ktorej rozmanité variačné tvarovanie hudbe neuberá na výrazovej jednoliatosti. Hoci sa v nej zjavujú aj vážnejšie myšlienky, nijako nenarúšajú pokojnú idylu. V tretej časti sa nálada hudby mení a pripravuje dramatické finále. Nádhernú tému s vášnivou emocionálnou hĺbkou uvádzajú violončelá. V tejto téme, ako aj vo vedľajších hlasoch, sa vracia hlavný motív symfónie. Stredný úsek prináša rozjasnenie, ale melancholická atmosféra časti ostáva zachovaná. V najvýznamnejšej, štvrtej časti, dochádza k ostrým dramatickým konfliktom. Táto hudba oslňuje svojou výstavbou a predstavuje nádherné finále s množstvom závažných a výrazovo diferencovaných tém. Ich vášnivé emocionálne vlnenie sa upokojí až v závere, kde sa naposledy objaví zmierlivo znejúci hlavný motív symfónie.

Hudobný riaditeľ Orquestra de Valencia, nemecký dirigent **Alexander Liebreich**, bol umeleckým riaditeľom festivalu Richarda Straussa v Garmisch-Partenkirchene od roku 2018. Predtým zastával funkcie šéfdirigenta Symfonického orchestra Českého rozhlasu a šéfdirigenta Poľského národného rozhlasového symfonického orchestra. Vystúpil s Royal Concertgebouw Orchestra, BBC Symphony Orchestra, Radio Symphony Orchestra Berlin, Mníchovskou filharmóniou, Symfonickým orchestrom Bavorského rozhlasu, Orquestra Sinfônica do Estado de São Paulo, Drážďanskou filharmóniou, Orchester Philharmonique de Luxembourg, Yomiuri Nippon Symphony Orchestra, NHK Symphony Orchestra a Tonhalle Orchestra Zürich. Medzi jeho vrcholy patria debuty na festivale Grafenegg, George Enescu Festival, La Folle Journée vo Varšave, Deutsche Radio Philharmonie a Gulbenkian Orchestra Lisabon. Pravidelne vystupuje s významnými sólistami ako L. Batiashvili, V. Eberle, F. P. Zimmermann, G. Capuçon, A. Gerhardt, L. Josefowicz a I. Faust. Jeho najnovšou nahrávkou je album čembalových koncertov Martinů, Krásu a Kalabisa s Mahanom Esfahanim a Symfonickým orchestrom Českého rozhlasu. Alexander Liebreich študoval na Hochschule für Musik und Theater München a Salzburg Mozarteum a veľa zo svojich raných umeleckých skúseností získal u M. Gielena a N. Harnoncourta. Výrazne ho ovplyvnil C. Abbado, ktorý ho prizval k účasti a asistencii pri produkciách na Salzburger Osterfestspiele s Berlínskou filharmóniou a v Bolzane s Gustav Mahler Jugendorchester.

Lotyšská huslistka **Kristīne Balanas** je laureátkou 3. ceny Medzinárodnej hudobnej súťaže ARD, Mladým umelcom roka 2018 v Grand Music Awards a držiteľkou ceny Fundacion Excelentia Young Talent Award od španielskej kráľovnej Sofie. Študovala na Kráľovskej hudobnej akadémii u G. Pauka a na Hochschule für Musik Hanns Eisler u K. Blachera. V sezóne 2023/24 Kristīne Balanas debutuje v Orquesta Filarmonica de Gran Canaria, kde uvedie Beethovenov husľový koncert pod taktovkou T. Pinnocka. S Filharmóniou Georga Enescu predvedie Brahmsov husľový koncert a s Deutsche Philharmonie Merck zahrá tento koncert pod vedením B. Palmera. K mnohým úspechom umelkyne v predchádzajúcich sezónach patrí jej debut s Royal Philharmonic Orchestra a Andris Poga v Cadogan Hall a turné s Kremerata Baltica. V predchádzajúcich sezónach vystupovala ako sólistka s London Philharmonic Orchestra, Symfonickým orchestrom Bavorského rozhlasu, Orchestre de Chambre de Paris, RTÉ National Symphony Orchestra, Camerata Jerusalem Israel, DSO Berlin, European Union Youth Orchestra, Tatarstan National Symphony Orchestra pod vedením A. Sladkovského a so Sendai Philharmonic. Kristīne Balanas pravidelne hosťuje ako sólistka v rámci Latvian National Radio Recitals, vystupovala aj v BBC Radio 3's In Tune a BBC One's The One Show a mala recitály v Purcell Room, St. John's Smith Square a Kings Place. Hrá na husliach Antonia Gragnaniho z roku 1787, ktoré jej zapožičala The Little Butterfly Foundation.

Peter Kellner, foto: archiv umelca

Lise de la Salle, foto: Stéphane Gallois

9. 6. 2024 / 19:00 / Koncertná sála Domu umenia

LABUTIA PIESEŇ

Schwanengesang D957/Labutia pieseň

Hudba: Franz Schubert

Text: Ludwig Rellstab, Heinrich Heine, Jana Bodnárová

Spev: Peter KELLNER

Klavír: Róbert PECHANEC

Účinkujú: Táňa PAUHOFVÁ, Jana OLCHOVÁ

Koncept, réžia, scéna: Peter MAZALÁN

Dramaturgia: Robert BAYER

Svetlo: Jan PTAČIN

Projekcia: Jozef ČABO

Soundart: Dalibor KOČIAN – Stroon

Video: Peter FRÖHLICH, Jakub GULYÁŠ

Vizuál: Matej LACKO

Franz Schubert (1797 – 1828)

Der Schwanengesang, D957/Labutia pieseň

Ludwig Rellstab

1. Liebesbotschaft [Ľúbostná správa]
2. Kriegers Ahnung [Predtucha bojovníka]
3. Frühlingssehnsucht [Jarná túžba]
4. Ständchen [Dostaveničko]
5. Aufenthalt [Pobyt]
6. In der Ferne [V diali]
7. Abschied [Rozlúčka]

Heinrich Heine

8. Das Fischermädchen [Rybárka]
9. Die Stadt [Mesto]
10. Am Meer [Na mori]
11. Der Doppelgänger [Dvojník]
12. Ihr Bild [Jej obraz]
13. Der Atlas [Atlas]

Ludwig Rellstab

14. Lebensmut [Odvaha žiť]

Dĺžka predstavenia ca 60 minút

Inscenácia Schwanengesang D957/Labutia pieseň vychádza z rovnomenného piesňového cyklu Franza Schuberta. Cyklus piesní bol jeho posledným veľkým dielom, vydaným s týmto príznačným názvom až posmrtné. Motívmi zhudobnených básní Heinricha Heineho a Ludwiga Rellstaba sú hľadanie milovaného človeka či jeho túžby. Inscenácia spája tieto piesne s autorským textom Jany Bodnárovej, ktorý analyzuje túžbu po živote u vážne chorého človeka. Obe diela, napriek závažným témam, prinášajú nádej aj radosť, vyrovnanie. Schwanengesang D957/Labutia pieseň je divadelnou inscenáciou, ktorá dokumentárnym spôsobom rozpráva príbeh skutočnej respondentky – 35-ročnej ženy a matky autistického dieťaťa s rakovinou prsníka. Nemá ísť o jej poslednú pieseň, vonkoncom nie, keď jej liečba bola úspešná. Ide o túžbu žiť. Je to práve tento koncert Labutej piesne, na ktorom sa odohrá príbeh matky a dcéry. Je narušením koncentrácie publika, aby v nekomfortnej situácii pocítili skutočnú silu Schubertových zhudobnených textov. Schwanengesang/Labutia pieseň je apelatívnym divadelným predstavením, ktorého cieľom je tiež v kontexte zvýšeného výskytu hoaxov a relativizovania vlastného zdravia nespochybňovať odbornosť a nevyhnutnosť vedy. Cieľom projektu Schwanengesang/Labutia pieseň je tiež podpora osvety o preventívnych prehliadkach a ich význame pri včasnej diagnostike onkologických ochorení.

Franz Schubert komponoval v období raného romantizmu. Počas svojho krátkeho života vytvoril obrovské dielo, zložil viac ako šesťsto piesní, ako aj viacero symfónií, opier a obrovské množstvo sólovej i komornej klavírnej a sláčikovej hudby. Hoci bol mimoriadne talentovaný, jeho hudba spočiatku zaujala len obmedzený poslucháčsky okruh. Jeho dielo získalo veľkú popularitu až po jeho smrti a obdivovali ho všetci skladatelia 19. storočia vrátane Mendelssohna, Schumann, Brahmsa a Liszta. V máji 1829, šesť mesiacov po Schubertovej smrti, vydal vydavateľ Tobias Haslinger cyklus štrnástich Schubertových piesní pod názvom Schwanengesang (Labutia pieseň). Haslinger a Schubertov brat Ferdinand, ktorí chceli predstaviť toto dielo ako Schubertov hudobný testament, nazvali vokálny cyklus Schwanengesang, pričom využili starobylý dojemný mýtus o labutiach, ktoré pred smrťou spievajú nádherné piesne. Od Schubertových predošlých vokálnych cyklov Zimná cesta a Krásna mlynárka sa dielo líši tým, že nevyužíva básne iba jedného autora, ale čerpá z poézie troch rôznych básnikov, Ludwiga Rellstaba, Heinricha Heineho a Johanna Gabriela Seidla. Všetky piesne vznikli v roku 1828. Schubert bol v tom čase už dlhšie vážne chorý, ale na množstve a kvalite jeho skladieb to vôbec nebolo poznať. V priebehu posledných štrnástich týždňov svojho života napísal svoje posledné tri klavírne sonáty a úchvatné sláčikové kvinteto C dur. Labutia pieseň obsahuje niektoré z najkrajších melódií, aké kedy skomponoval. Keďže takmer každá pieseň v cykle Schwanengesang sa zaoberá láskou alebo jej neprítomnosťou, dielo je zároveň jasným odkazom na Beethovenov cyklus An die Ferne Geliebte (Vzdialenej milie). Táto hudba predstavuje najosobitejšiu Schubertovu kompozičnú polohu, pretože prináša čistou hudobnú krásu a nedostupným spôsobom sprostredkúva celú škálu ľudskej emocionality, no predovšetkým túžbu po láske.

Od roku 2018 je slovenský bas **Peter Kellner** sólistom Viedenskej štátnej opery, kde sa v tejto sezóne predstavil ako Figaro (*Le nozze di Figaro*) a Basilio (*Il barbiere di Siviglia*). V sezóne 2021/22 sa prvýkrát predstavil v MET v role Collina v kultovej inscenácii *La Bohème* Franca Zeffirelliho. Taktiež sa predstavil ako Papageno v Royal Opera House v Londýne a debutoval v Berlínskej štátnej opere ako Figaro. Na domovskej scéne vo Viedni sa doteraz predstavil v rolách ako Leporello a Masetto (*Don Giovanni*), Škótsky kráľ (*Ariodante*), Truffaldin (*Ariadne auf Naxos*), Theseus (*Sen noci svätéhojanskej*), *Il Re* (*Aida*), a Graf Lamoral (*Arabella*). V Londýnskej Royal Opera Haus debutoval v roku 2019 ako Liutenant Ratcliffe v opere Billy Budd a následne stvárnil postavu Colline v produkcii režiséra Richarda Jonesa v *La Bohème*. Významným bolo jeho trojročné angažmán v Oper Graz v Rakúsku, kde stvárnil postavy ako Figaro (*Le nozze di Figaro*), Osmin (*Die Entführung aus dem Serail*), Basilio (*Il barbiere di Siviglia*), či Colline (*La Bohème*). V Slovenskom národnom divadle je Peter Kellner stálym hosťom v operách *Don Giovanni* ako Leporello, *La Bohème* ako Colline či v roli Osmina v Mozartovom *Únose zo Serailu*. S rolou Papagena (*Die Zauberflöte*) debutoval v divadlách Teatro Verdi Trieste ako aj v španielskej Seville v Teatro della Maestranza.

Róbert Pechanec študoval hru na klavíri na VŠMU v Bratislave u D. Buranovského. Už počas štúdiá na konzervatóriu sa začal venovať spolupráci so spevákmi a v roku 1990 aktívne absolvoval majstrovské kurzy pre spev so sprievodom klavíra pod vedením B. Fassbaenderovej a W. Riegera. V rokoch 2004, 2005 a 2017 získal cenu pre najlepšieho korepetítora na medzinárodnej speváckej súťaži Antonína Dvořáka v Karlových Varoch, v roku 2008 cenu pre najlepšieho korepetítora na medzinárodnej speváckej súťaži Mikuláša Schneidra-Trnavského v Trnave. Často vystupuje ako komorný partner doma i v zahraničí. Pôsobil na Wexfordskom opernom festivale ako korepetítor a šéf naštudovania vo viacerých produkciách. Taktiež v rámci festivalu účinkoval na piesňových recitáloch s poprednými sólistami tohto festivalu. K jeho pravidelným komorným partnerom patrí sopranistka Adriana Kučerová, s ktorou vystúpil na viacerých koncertoch doma i v zahraničí (Paríž, Monte Carlo, Brusel, Salzburg, Malta, festival Toulouse d'été, v sále Slovenskej filharmónie), tenoristu Pavla Bršlíka, s ktorým úspešne účinkoval na koncertoch v Berlínskej štátnej opere, Štátnej belgickej opere Théâtre Royal de la Monnaie v Bruseli, v Bordeaux a Štrasburgu. S basistom Štefanom Kocánom vystupoval vo Viedni, Paríži, na festivale Pražská jar, v sále Slovenskej filharmónie v Bratislave. Diskografia Róberta Pechanca zahŕňa komornú hudobnú spoluprácu s M. Fajtovou, R. Švedom, A. Kučerovou a P. Bršlíkom.

Jana Oláhová je od roku 1988 členkou Slovenského komorného divadla v Martine. Od septembra 2012 je súčasne členkou Slovenského národného divadla v Bratislave. Hostuje tiež v Divadle ASTORKA Korzo '90, Radošinskom naivnom divadle a Mestskom divadle Žilina. Jana Oláhová je laureátkou viacerých divadelných ocenení za herectvo; bola jej udelená cena Literárneho fondu – v hrách Don(a) Juan(a), Skon Paľa Ročku, Faidra, cena Tatra Banky za umenie (Mizantrop), divadelné ocenenie Dosky (Mobil) či nedávno cena Krištáľové krídlo. Okrem hereckej

interpretácie na divadelných javiskách stvárňuje Jana Oláhová aj herecké charaktery vo filmovom umení. Jej portfólio zahŕňa filmy ako Tisícročná včela, Sladké starosti, Muzika, Želary, Bathory, Ostrým nožom alebo Amnestie. Za rolu vo filme Muzika jej bola udelená cena za filmové umenie Slnko v sieti. Jana Oláhová pôsobí ako pedagogička na Akadémii umení, Fakulte dramatických umení v Banskej Bystrici a na Konzervatóriu v Žiline.

Táňa Pauhofová sa narodila v Bratislave. Štúdium herectva na Vysokej škole múzických umení v Bratislave ukončila v roku 2005. Už počas štúdia hosťovala v Činohre Slovenského národného divadla v inscenáciách Katarína, Alica v krajine zázrakov a Manon Lescaut. Členkou Činohry SND je od roku 2007. Stvárnila tu množstvo rôznorodých postáv. Hosťovala aj v iných slovenských divadlách – v Divadle ASTORKA Korzo '90, Divadle Aréna či v Národnom divadle Košice. Táňa Pauhofová účinkovala v mnohých televíznych filmoch a seriáloch na Slovensku a v Česku. Je držiteľkou viacerých ocenení v oblasti divadla – DOSKY (2006), Cena Literárneho fondu (2007, 2014, 2018), Cena Nadácie Tatra Banky (2009), Krištáľové krídlo (2013) a tiež v oblasti filmu – Berlinale Berlín (Shooting Star 2007), Český lev (2013, 2014), Cena českej filmovej kritiky (2013), Slnko v sieti (2008, 2014, 2022).

13. 6. 2024 / 19:00 / Koncertná sála Domu umenia

VEČER SEVERSKEJ HUDBY

ŠTÁTNA FILHARMÓNIA KOŠICE

Roland KLUTTIG, dirigent

Lise de la SALLE, klavír

Jean Sibelius (1865 – 1957)

Oceanidy, symfonická báseň, op. 73

11'

Edvard Grieg (1843 – 1907)

Klavírny koncert a mol, op. 16

32'

Allegro molto moderato

Adagio

Allegro moderato molto e marcato

PRESTÁVKA

Wilhelm Stenhammar (1871 – 1927)

Symfónia č. 2 g mol, op. 34

45'

Allegro energico

Andante

Scherzo. Allegro, ma non troppo presto

Finale. Sostenuto-Allegro vivace

Jean Sibelius napísal dielo *Oceanidy* v rámci svojej jedinej cesty do Spojených štátov. V roku 1913 si dekan Yale School of Music objednal u Sibelia novú skladbu a výsledkom bolo toto osobitné dielo. Sibelius načrtnol partitúru ešte počas svojho zimného pobytu v Berlíne v roku 1914 a hotový projekt poslal dekanovi po tom, čo ho v marci dokončil. Bol však nespokojný s touto prvou verziou a pred príchodom do USA dielo znovu prekomponoval. Práve táto upravená verzia mala svoju premiéru na Stoeckelovom hudobnom festivale v Norfolku v Connecticute v júni 1914, pričom Sibelius dirigoval orchester zostavený špeciálne pre túto príležitosť z hráčov Newyorskej a Bostonskej filharmónie a Metropolitnej opery. Sibeliova návšteva USA patrila k vrcholom jeho života. Zažil hviezdne zaobchádzanie i spoločenské recepcie a stretol sa s mnohými osobnosťami americkej hudobnej scény. Absolvoval aj veľkú prehliadku severovýchodu, vrátane návštevy Niagarských vodopádov, ktoré skladateľ vnímal ako jeden zo svojich najúžasnejších zážitkov. Jeho senzitivita, orientovaná predovšetkým na prírodu, určite ovplyvnila aj vznik *Oceanidov*. Dielo je osobitou Sibeliovou symfonickou básňou, ktorá nepreberá svoj námet z Kalevaly, zdroja finskej mytológie, na ktorú sa často obracal pri hľadaní inšpirácie, ale z gréckej mytológie. V nej boli *Oceanidy* dcérami Okeanosa – personifikovaného prírodného živlu znázorňujúceho vody, ktoré obklopujú Zem. *Oceanidy* boli nymfy spojené s vodou vo forme dažďa, riek, potokov a jazier. To inšpirovalo Sibelia, aby skomponoval jedno zo svojich najorganickejších a najatmosférickejších orchestrálnych diel. Štruktúra diela je veľmi jemná. Po úvode s tlmenými sláčikmi nad dunivými tympanmi uvádza Sibelius dve fragmentárne témy – prvú vo flautách, druhú prednáša spoločne hoboja a klarinet. Samotná hudba je prepracovanou hudobnou metaforou vodného živlu a Sibeliova revidovaná verzia partitúry odhaľuje dojmy, ktorý na skladateľa urobilo more počas jeho plavby cez Atlantik. Dielo plynie väčšinou pokojne a k vrcholu smeruje až v závere, keď sa hlavná téma vráti transformovaná a opäť zaznejú pokojné tóny z úvodu.

Koncert a mol je jediným klavírnym koncertom nórskeho skladateľa **Edvarda Griega**. Vznikol počas jeho letného pobytu v Dánsku v roku 1868 a už od svojho vzniku sa teší obrovskej popularite. Spôsobuje to aj jeho originálna lyrika, silné kontrasty nálad, jasné harmonické farby, neustály kontakt s príbuznými molovými tóninami a všetky tieto vlastnosti Griegovho štýlu sa v koncerte spájajú ešte s mladíckym nadšením, ktoré vyžaruje z každej jeho časti. Je pravým romantickým dielom, svojím charakterom je blízke Schumannovmu koncertu, ale zároveň originálne pokiaľ ide o melodické a rytmické bohatstvo, vychádzajúce z nórskeho ľudových tancov a piesní. Začína sa ako perlivá kaskáda radom mohutných klesajúcich akordov, po ktorých prichádza hlavná téma, kolísajúca medzi durovou a molovou tonalitou. Griegu tu rapsodicky rozvíja zvukovo pestré obrazy vrcholiace v mohutnej klavírnej kadencii. Druhá časť *Adagio* prebieha v tajomnej a zasnenej atmosfére, kým finále je prehliadkou dynamických rytmických tancov. Hlbokým dojmom pôsobí najmä široká a spevná melódia lyrickej témy, ktorá napokon prechádza v mohutný hymnus završujúci celé dielo.

Wilhelm Stenhammar bol švédsky skladateľ, dirigent a klavírny virtuóz. Od roku 1897 pôsobil ako dirigent Štokholmskej filharmónie, Kráľovského divadla a Mestského symfonického orchestra v Göteborgu. Jeho tvorba reflektuje Wagnerovu kompozičnú filozofiu, uchováva si však národný kolorit. Rovnako ako mnoho hudobníkov jeho generácie, aj Stenhammara najskôr veľmi ovplyvnil neskororomantický štýl a jeho rané diela odrážajú vplyvy skladateľov ako Franz Liszt a Johannes Brahms. Jeho zrelá tvorba však vykazuje vlastný štýl a je inšpirovaná predovšetkým hudbou klasicizmu i renesančnej polyfónie. Najväčšie diela Stenhammara, vrátane jeho Symfónie g mol obsahujú neoklasicistické prvky a sú pozoruhodné tým, že zároveň prinášajú elementy osobitej škandinávskej farebnosti, ktorá má korene vo švédскеj ľudovej hudbe. Dielo býva cenené ako jedna z veľkých severských symfónií svojej doby a Stenhammar v nej prejavuje svoje nadšenie pre prácu s kontrapunktom, pričom jej poslednú časť skomponoval ako grandióznu dvojitú fúgu. Dielo pochádza zo skladateľovho neskorého obdobia, charakterizuje ho umiernenosť využitých prostriedkov a je stelesnením majstrovskej kompozičnej práce. Symfónia obsahuje najmä v prvej a tretej časti množstvo ponášok na švédsku ľudovú hudbu a rytmy ľudového tanca a spája v sebe všetky pozoruhodné charakteristiky tohto skladateľa. V súčasnosti je považovaná za jedno z najvýznamnejších orchestrálnych diel švédskej klasickej hudby.

Osobitným ťažiskom dirigenta **Rolanda Kluttiga** sú diela Schumanna, Wagnera, Berga, Debussyho, Janáčka a Sibelia. V sezóne 2023/24 bude debutovať s Dolnosaským štátnym orchestrom Hannover a Brémskou komornou filharmóniou. S Viedenským rozhlasovým symfonickým orchestrom bude vystupovať okrem iného na festivale Wien Modern; účinkovať bude aj s telesami ako Konzerthausorchester Berlin, Staatsorchester Stuttgart, hr-Sinfonieorchester Frankfurt, Český filharmonický zbor a Filharmonie Brno, Theater Heidelberg, Norrlandsoperan a Wermland Opera vo Švédsku. Po úspešných inscenáciách Dukasovej Ariane et Barbe-Bleue a Szymanowského Kráľ Roger v Opere v Grazi tam pôsobil ako hlavný dirigent v rokoch 2020–23. Počas svojho pôsobenia vo funkcii generálneho hudobného riaditeľa v Landestheater Coburg (2010–20) uviedol úspešné inscenácie Wagnerovho Lohengrina a Parsifala. Od roku 2000 úzko spolupracuje so Štátnou operou v Stuttgarte. Okrem iného tam uviedol veľkolepú inscenáciu Straussovej Salome (2015) a novú inscenáciu Mozartovej opery Figarova svadba (2019). Roland Kluttig tiež hosťoval na scénach, akými sú Frankfurtská opera, Štátna opera v Hamburgu, Lipská opera, Opéra Nice Côte d'Azur, Opéra national du Rhin, Norrlandsoperan, koncertne spolupracoval s Philharmonia Orchestra v Londýne, Soul Philharmonic Orchestra, Orchester Philharmonique du Luxembourg, PKF – Prague Philharmonia, Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin a Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks.

Francúzska klaviristka **Lise de la Salle** absolvuje v sezóne 2023/24 spolu s Royal Scottish National Orchestra a T. Søndergårdom turné po Škótsku. Medzi ďalšie vrcholy sezóny patria vystúpenia s Orchestre National de France, Royal Stockholm Philharmonic a Washington's

National Symphony Orchestra, ako aj Oxford Philharmonic Orchestra a Macao Symphony Orchestra. Hrala s mnohými poprednými orchestrami po celom svete – v USA, Veľkej Británii, Nemecku, Francúzsku, Taliansku, Holandsku a spolupracovala s dirigentmi ako H. Blomstedt, J. Conlon, G. Nosedá, K. Urbanski, A. Pappano, R. Payare, K. Kanellakis, A. Orozco-Estrada, L. Bringuier, F. Ticcía, O. Vanska, J. Gaffigan, S. Bychkov a D. Russell Davies. Vystupuje v svetových koncertných sálach, akými sú Vienna Musikverein, Concertgebouw Amsterdam, Herkulessaal v Mníchove, Berlínska filharmónia, Tonhalle Zürich, Wigmore Hall a Royal Festival Hall, Théâtre des Champs-Élysées, Hollywood Bowl a na festivaloch Klavier Festival Ruhr a Bad Kissingen, Verbier, La Roque d'Anthéron a San Francisco Performances. V roku 2014 sa stala prvou rezidentkou opery v Zürichu a vystúpila v New Yorku v rámci Great Performers Series v Lincolnovom centre s Viedenskými symfonikmi. Lise de la Salle začala hrať na klavír vo veku štyroch rokov. Študovala na parížskom konzervatóriu a svoj koncertný debut absolvovala v trinástich rokoch v Avignone. V roku 2004 vyhrala Lise de la Salle Medzinárodné konkurzy mladých koncertných umelcov v New Yorku. Neskôr v tom istom roku debutovala vo Washingtone. Na medzinárodnej súťaži Ettlingen v Nemecku získala prvú cenu.

PROGRAMOVÝ BULLETIN
68. KOŠICKEJ HUDOBNEJ JARI

Dramaturgia:	Lucia Potokárová, Robert Jindra
Odborné texty:	Peter Katina
Dizajn:	Annamária Digoňová
Editorka:	Jana Šargová
Tlač:	VIENALA, s. r. o.

Vydala Štátna filharmónia Košice v máji 2024.
Zmena účinkujúcich a programu vyhradená.

Štátna filharmónia Košice
príspevková organizácia
Ministerstva kultúry SR